

Jaarverslag en Jaarrekening 2019

Veiligheidsregio Fryslân

Voorwoord

Voorafgaand aan het jaar maken we plannen en afspraken over resultaten die we willen bereiken. Het jaar 2019 was daar niet anders in. Maar toen de MSC Zoë 345 containers voor de Nederlandse en Duitse kust verloor, voer het dwars door de intenties heen, en konden de plannen, bijna letterlijk, overboord. En dan was het jaar nog maar één dag oud.

Het bleek de opmaat te zijn van een jaar met wat meer grote incidenten dan de afgelopen jaren. Zo kwam het afgelopen jaar de Friese crisisorganisatie twaalf keer in actie bij een GRIP-inzet. Opvallend is de variëteit aan soort incidenten. Van een landelijke telefoniestoring tot kettingbotsingen door dichte mist, van branden in zorginstellingen tot een botsing tussen een trein en een vrachtauto.

Zo werd er een nadrukkelijk beroep gedaan op onze flexibiliteit. En niet alleen als het gaat om crises en incidenten. De GGD kreeg te maken met de noodzaak om 34.000 jongeren te vaccineren. Vanuit het Europese hof werd getornd aan de status van de brandweervrijwilliger. En dan zwom Maarten van der Weijden een zwem-Elfstedentocht op de dag dat 112 niet bereikbaar was.

Nu zijn we gelukkig wel wat gewend. Het is één van onze kerntaken om bij onverwachte situaties alle andere taken te laten liggen, en tijdelijk al onze middelen in te zetten om het incident het hoofd te bieden. En ondanks de onstuimige start van het jaar bleek dat we genoeg flexibiliteit in onze plannen hebben om voortgang op grote thema's te realiseren. Brandweerpost Oudega, Zorg en Veiligheid, Bluswatervoorziening, Nuchtere Fries, Omgevingswet, Natuurbrandbestrijding zijn hier slechts een kleine greep uit. En dan hebben we het nog niet eens over ons fundament van onze organisatie, namelijk de kerntaken op het gebied van brandweezorg, publieke gezondheidszorg, crisisbeheersing en jeugdgezondheidszorg.

Waar het met de flexibiliteit op de inhoud wel goed zit, bleek het afgelopen jaar dat de rek op het financiële vlak er helemaal uit is. Drie van de vier programma's presenteren dit jaar een negatief resultaat. Uit Operatie Doorlichting Begroting bleek dat de begroting sober is geraamd. En er kwam het afgelopen jaar expliciet aan het licht dat de ondersteunende diensten hun taken met zulke beperkte middelen uitvoeren dat de organisatie hier risico door loopt.

Deze precaire situatie pakken we aan zoals u van ons gewend bent: samen. Samen met bestuurders, met gemeenten en met partners. Het afgelopen jaar zijn we bij iedere gemeente het gesprek aangegaan om uit te leggen hoe de vlag ervoor hangt. En om in gezamenlijkheid te onderzoeken hoe we ook hier weer een oplossing voor kunnen vinden. Een relatie die heeft bewezen zo sterk te zijn dat we samen ook dit incident tot een goed einde weten te brengen. En zo een basis te leggen voor het maximaal bijdragen aan een veilig en gezond Fryslân.

Hartelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur

Leeswijzer

De jaarstukken 2019 bestaan uit twee delen: het jaarverslag en de jaarrekening.

In het jaarverslag vindt u de programmaverantwoording en de paragrafen. De programma-verantwoording vormt het hart van de jaarstukken. Hier wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid. Conform de opzet van de begroting 2019 worden de vier programma's gepresenteerd aan de hand van de vragen:

- Wat hebben we gedaan?
- Wat heeft het gekost?

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de jaarstukken. Risicobeheersing en resultaatafspraken zijn belangrijke uitgangspunten.

Een apart deel is de jaarrekening. In dit onderdeel bevinden zich de balans, inclusief toelichting, de toelichting op de programmarekening en de voorgestelde resultaat-bestemming.

Bij de overige gegevens staan onder andere de controleverklaring van de accountant en de bijlage met verantwoordingsinformatie over de specifieke uitkeringen (SISA).

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Leeswijzer	3
Deel I Jaarverslag 2019.....	5
1. Resultaat 2019	6
2. Programmaverantwoording Gezondheid	8
2.1. Algemeen	8
2.2. Pijler 1 - Monitoring, signalering en advies	10
2.3. Pijler 2 - Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	13
2.4. Pijler 3 - Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	15
2.5. Pijler 4 - Toezicht houden	16
2.6. Wat heeft het gekost?	17
2.7. Feiten en cijfers Programma Gezondheid	18
3. Programmaverantwoording Crisisbeheersing	20
3.1. Uitvoering 2019	20
3.2. Wat heeft het gekost?	25
3.3. Feiten en cijfers Programma Crisisbeheersing	26
4. Programmaverantwoording Brandweer	28
4.1. Beleidsplan Brandweer 2019-2022	28
4.2. Verantwoording op belangrijkste ontwikkelingen	29
4.3. Operationele zaken	34
4.4. Wat heeft het gekost?	35
4.5. Feiten en cijfers Programma Brandweer	36
5. Programmaverantwoording Organisatie	38
5.1. Algemeen	38
5.2. Behaalde resultaten	39
5.3. Wat heeft het gekost?	40
5.4. Feiten en cijfers Programma Organisatie.....	41
6. Paragrafen	42
6.1. Financiering	42
6.2. Weerstandvermogen en risicobeheersing	43
6.3. Onderhoud kapitaalgoederen	47
Deel II Jaarrekening 2019.....	48
7. Jaarrekening	49
7.1. Balans per 31 december 2019	49
7.2. Programmarekening 2019 - deel 1	50
7.3. Programmarekening 2019 - deel 2	51
7.4. Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen	53
7.5. Toelichting op de balans	55
7.6. Toelichting op de programmarekening	61
7.7. WNT- verantwoording	68
Deel III Overig	69
8. Overige gegevens	70
8.1. Overzicht begrotingsoverschrijdingen in het kader van rechtmatigheid	71
8.2. Controleverklaring	73
8.3. Voorgestelde resultaatbestemming	74
8.4. Vaststelling	74
8.5. Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen	75
8.6. Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld	76
8.7. Investeringskredieten 2019	77
8.8. Samenstelling bestuur en commissies	78
8.9. Analyse van taken	79

Deel I Jaarverslag 2019

Veiligheidsregio Fryslân

1. Resultaat 2019

Veiligheidsregio Fryslân heeft over 2019 een negatief resultaat gerealiseerd van € 524.000. Met een afwijking van 0,7% een marginaal resultaat. Vermeldenswaardig is dat in het begin van 2019 de begroting is aangepast naar aanleiding van de kaderbrief 2020. Deze uitgave is gedekt door € 1.107.000 te onttrekken aan eigen reserves en een incidentele eigen bijdrage van € 1.012.000 aan voordeel op kapitaallasten.

Per programma is dit zowel financieel als procentueel ten opzichte van de begroting als volgt (x € 1.000):

	Resultaat	%-begroting
Operationele resultaat per programma		
Gezondheid	145.000	0,19%
Organisatie	-277.000	-0,36%
Crisisbeheersing	-4.000	-0,01%
Brandweer	-470.000	-0,61%
Subtotaal operationele resultaat	-606.000	-0,79%
Bijzondere incidentele baten		
Niet afboeken hulpverleningsvoertuigen	257.000	0,33%
Schade oefening	-175.000	-0,23%
Subtotaal incidentele baten en lasten	82.000	0,11%
Totaal resultaat 2019	-524.000	-0,68%

De afwijkingen van de operationele resultaten per programma zijn toegelicht in de desbetreffende programmaparagrafen. Hieronder worden de bijzondere posten toegelicht welke eveneens terugkomen in de toelichting per programma voor het deel wat betrekking heeft op het betreffende programma.

• Hulpverleningsvoertuigen

Omdat een deel van de hulpverleningsvoertuigen zonder kraan ook niet in 2019, maar in 2020 worden afgestoten ontstaat er in de jaarrekening een voordeel van € 257.000. In de begroting was namelijk conform de uitwerking van dekkingsplan 2.0 rekening gehouden met de afstoot van de betreffende voertuigen in 2019. Door een vertraging in de levering van vervangend materieel, zoals personeel/materieel voertuigen en een aantal tankautospuitten zullen de hulpverleningsvoertuigen pas in 2020 worden afgestoten. Het betreft hier enkel een verschuiving van het afboeken van de restant boekwaarde over de jaargrens heen.

• Schade oefening

Tijdens een oefening is er schade ontstaan op een externe oefenlocatie bij een Friese ondernemer. De schade betrof € 200.000. De verzekering heeft slechts een klein deel van de schade aan ons uitgekeerd, omdat het een locatie betrof die niet in eigendom van Brandweer Fryslân is. Het door Brandweer Fryslân uitgekeerde bedrag van €175.000 betreft een incidentele last voor 2019.

Het verloop in de balans is op hoofdlijnen als volgt (x € 1.000):

31-12-2019		31-12-2018	31-12-2019		31-12-2018
Materiële vaste activa	67.626	58.905	Eigen vermogen	3.615	5.266
Vorderingen	2.357	1.692	Voorzieningen	9.811	8.581
Liquide middelen	298	458	Langlopende schulden	51.260	42.508
Overlopende activa	3.052	2.771	Kortlopende schulden	6.968	4.548
			Overlopende passiva	1.679	2.923
	73.333	63.826		73.333	63.826

Zoals uit bovenstaande blijkt is het balanstotaal fors aan het toenemen door investeringen in huisvesting en materieel bij de brandweer (conform dekkingsplan 2.0) welke gefinancierd worden door langlopende schulden. Voor een toelichting op de balans wordt verwezen naar paragraaf 7.5.

2. Programmaverantwoording Gezondheid

2.1. Algemeen

In 2019 is de Agendacommissie Gezondheid aangevuld met mevr. Tol en daarmee weer voltallig.

Zowel de Agendacommissie als Bestuurscommissie Gezondheid is in 2019 viermaal bijeen geweest. Naast de reguliere onderwerpen hebben de commissies met name aandacht besteed aan het innovatieprogramma JGZ 3.0, de Omgevingswet, de Friese Preventie Aanpak, het actieprogramma Kansrijke Start en de toekomstbestendige bedrijfsvoering van Veiligheidsregio Fryslân.

In overeenstemming met de vastgestelde begroting 2019 is de verantwoording ingedeeld volgens de bekende vier pijlers:

De taken van GGD Fryslân

Iedereen verdient een gezond en veilig leven; wij dragen daaraan bij!

Een overzicht van deze taken en hun wettelijke grondslag is opgenomen als bijlage, zie paragraaf 8.9.

2.2. Pijler 1 - Monitoring, signalering en advies

Jeugdgezondheidszorg *(Lokale leefwereld)*

De reguliere uitvoering van de JGZ is conform het afgesproken basispakket. In 2018 is gestart met het programma JGZ 3.0 en is een innovatieagenda voor de komende jaren opgesteld. De thema's van deze agenda zijn: behoeftegericht werken, netwerken, digitalisering, taakherziening en werkomgeving. Door in te zetten op deze thema's, wordt de komende jaren gewerkt aan het toekomstbestendig maken van de JGZ. In 2019 zijn meerdere onderzoeken m.b.t. behoeftegericht werken gestart. In het kader van digitalisering zijn meerdere pilots m.b.t. een Persoonlijke Gezondheidsomgeving (PGO) gestart. Verder is besloten om de taakherziening in de planning naar voren te halen.

Epidemiologie *(Lokale leefwereld)*

De Kindmonitor voor 0-12-jarigen is uitgevoerd en heeft voldoende respons opgeleverd om op gebiedsniveau een analyse te kunnen maken. Over het algemeen ervaren onze kinderen hun gezondheid als (zeer) goed. Verder is in 2019 de Gezondheidsmonitor Go Jeugd 12-18 jaar uitgevoerd. Alle gemeenten zijn geïnformeerd over hun gemeentelijke resultaten. Binnenkort krijgen gemeenten ook een korte samenvatting en de resultaten op gebiedsniveau van hun gemeente. De Schoolmonitor is wat de dataverzameling betreft afgerond. Landelijk wordt er nu een totaalbestand gemaakt en de data opgeschoond. Ons eigen databestand hebben we inmiddels zelf opgeschoond en aan de hand daarvan zijn analyses gemaakt over de deelnemende scholen. Deze scholen hebben hun gezondheidsprofiel gekregen.

Beleidsadvisering *(Lokale leefwereld)*

In het kader van de implementatie van de omgevingswet heeft GGD Fryslân in 2018 binnen de 'Friese Aanpak het omgevingslab Gezondheid gefaciliteerd. In 2019 heeft dit omgevingslab de bouwsteen Gezondheid opgeleverd. Met deze bouwsteen wil GGD Fryslân zich ontwikkelen als adviseur gezonde leefomgeving. In navolging van het Nationaal Preventieakkoord is in 2019 gewerkt aan een lokaal akkoord: De Friese Preventieaanpak. Hiervoor wordt een levensloopbenadering gehanteerd. De Friese Preventieaanpak wordt in juni 2020 vastgesteld, indien mogelijk in aanwezigheid van staatssecretaris Blokhuis. Onderdeel van de Friese Preventieaanpak is het actieprogramma Kansrijke Start. Hiervoor is in 2019 een plan van aanpak vastgesteld.

Medische milieukunde *(Gezonde leefomgeving)*

Het doel van de medische milieukunde is het beschermen en bevorderen van de gezondheid van burgers via het beperken van risico's van milieufactoren en het stimuleren van positieve omgevingsfactoren. In 2019 is aandacht besteed aan onze adviserende rol binnen de Omgevingswet en onderzoek naar het verband tussen longontsteking en geitenhouderijen.

Academische werkplaats Noord-Nederland (AWPG NN) (Leefstijl en vitaliteit)

Met de AWPG NN wil GGD Fryslân (en de andere betrokken partijen) bijdragen aan onderzoek naar de effectiviteit van interventies. Onderzoek naar de effectiviteit van interventies is ook een uitgangspunt van het Nationaal Preventieakkoord.

De belangrijkste projecten binnen de AWPG NN in 2019 betroffen:

- Vitale Regio: GGD Fryslân is in dit programma verantwoordelijk voor monitoring en onderzoek. Binnen monitoring en onderzoek worden drie onderzoekslijnen onderscheiden: effectmeting interventies, kostenevaluatie interventies en proces-evaluatie. Binnen de AWPG NN is uitvoering gegeven aan de onderzoekslijnen effectmeting interventies en procesevaluatie. De onderzoekslijn kostenevaluatie interventies wordt uitgevoerd door zorgverzekeraar De Friesland.
- Seker en Sûn: Seker en Sûn richt zich op de vraag hoe de zorg er in 2030 uit moet gaan zien als gevolg van de sterke vergrijzing en de afname van mensen die op de arbeidsmarkt beschikbaar zijn. In 2019 is een bijdrage geleverd aan de pilot Burger-competenties van de gemeente Dantumadiel.
- JGZ 3.0: Vanuit de AWPG NN is begeleiding verzorgd voor het onderzoek kennisatelier 'JGZ anno 2025'

Gezondheidsbevordering (Leefstijl en vitaliteit)

Gezondheidsbevordering zet met name in op het bevorderen van een gezonde leefstijl bij de Friese burgers, door het lokaal ondersteunen van en adviseren aan gemeenten en ketenpartners. Drie thema's worden projectmatig opgepakt: alcohol- en drugsgebruik, overgewicht en roken. Het project Nuchtere Fries richt zich op de aanpak van alcohol- en drugsgebruik. In 2019 is een hotspotnalevingsonderzoek uitgevoerd. Een van de aanbevelingen naar aanleiding van dit onderzoek was om meer samenhang binnen gezondheid te realiseren. Dit sluit goed aan bij de beoogde Friese Preventieaanpak. Binnen het platform Nuchter over Gewicht is een NL Vitaal bijeenkomst georganiseerd. SC Heerenveen heeft aangegeven partner/ambassadeur van Nuchter over Gewicht te willen worden. In oktober 2020 is de ondertekening van deze samenwerking, die, in een bredere context vanuit de Friese Preventieaanpak wordt gerealiseerd. In januari 2020 wordt al gestart met de eerste concrete samenwerking in de vorm van het Scoor een Boek-project. In oktober 2018 heeft de bestuurscommissie Gezondheid ingestemd met de start van het project Rookvrije generatie, hiermee vooruitlopend op de vaststelling van het nieuwe meerjarenbeleidsplan. In 2019 zijn voorbereidingen getroffen om dit project integraal op te nemen in de Friese Preventieaanpak.

Indicatoren

In 2018 zijn door de bestuurscommissie Gezondheid, met het meerjarenbeleidsplan, nieuwe indicatoren vastgesteld.

De Indicators voor deze pijler:

Percentage jongeren dat ooit heeft gerookt/dagelijks rookt:

Het percentage geeft de verhouding tussen het aantal jongeren dat ooit heeft gerookt en het totale aantal jongeren. Dit percentage daalt nog steeds en is te verklaren door de veranderde wetgeving en de bijbehorende sociale norm.

Indicator	2019	2018
Percentage jongeren dat ooit heeft gerookt	14%	17%

Percentage jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken

Evenals de voorgaande indicator opgenomen op basis van de keuze in het beleidsplan GGD Fryslân. Deze indicator geeft de verhouding tussen het aantal kinderen ooit alcohol heeft gedronken ten opzichte van het totale aantal jongeren.

Indicator	2019	2018
Percentage jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken	41%	-

Percentage jongeren dat recent binge heeft gedronken

Evenals de voorgaande indicator opgenomen op basis van de keuze in het beleidsplan GGD Fryslân. Deze indicator geeft de verhouding tussen het aantal kinderen dat recent binge heeft gedronken ten opzichte van het totale aantal jongeren.

Indicator	2019	2018
Percentage jongeren dat recent binge heeft gedronken	26%	-

Percentage jongeren dat ooit/recent cannabis heeft gebruikt

Het percentage geeft de verhouding tussen het aantal jongeren dat ooit/recent cannabis heeft gebruikt en het totale aantal jongeren.

Indicator	2019	2018
Percentage jongeren dat ooit cannabis heeft gebruikt	13%	-
Percentage jongeren dat recent cannabis heeft gebruikt	5%	-

Percentage jongeren dat ooit/recent harddrugs heeft gebruikt

Het percentage geeft de verhouding tussen het aantal jongeren dat ooit/recent harddrugs heeft gebruikt en het totale aantal jongeren.

Indicator	2019	2018
Percentage jongeren dat ooit harddrugs heeft gebruikt	7%	-
Percentage jongeren dat recent harddrugs heeft gebruikt	3%	-

Percentage kinderen met overgewicht in groep 7

Het percentage geeft de verhouding tussen het aantal kinderen in groep 7 met overgewicht (excl. obesitas) en het totale aantal kinderen in groep 7.

Indicator	2019	2018
Percentage kinderen met overgewicht in groep 7	14%	11,1

Aantallen:

Indicator	2019	2018
Aantal gemeenten waarbij de GGD geadviseerd heeft bij de GIDS aanpak	9	-
Aantal gemeenten waarbij de GGD geadviseerd heeft op ouderengezondheidszorg	0	-
Aantal gemeenten waarbij de GGD betrokken is op de omgevingsvisie	7	-
Aantal gemeenten waarbij de GGD geadviseerd heeft op de omgevingsvisie	4	-

2.3. Pijler 2 - Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Infectieziektebestrijding *(Gezonde leefomgeving)*

In 2019 was er veel aandacht voor infectieziekten, ook vanuit het rijk. Vooruitlopend op opname in het RVP is in 2019 uitvoering gegeven aan maternale vaccinatie tegen kinkhoest.

TBC *(Gezonde leefomgeving)*

In heel Nederland zien we een daling van het aantal tbc-patiënten, behalve in Friesland. De meeste patiënten hebben een niet autochtone achtergrond.

SOA/Sense *(Leefstijl en vitaliteit)*

Ten opzichte van 2018 is het aantal consulten in 2019 licht gestegen. Het aantal gevonden SOA's en het vindpercentage zijn vergelijkbaar met het voorgaande jaar.

Jeugdgezondheidszorg *(Gezonde leefomgeving)*

Naast de reguliere uitvoering van het RVP was de uitbraakmaatregel meningokokken W van kracht. In het voorjaar zijn de 14-18-jarigen opgeroepen om zich te laten vaccineren. Het opkomstpercentage was hierbij hoog, namelijk 89%. Positieve bijvangst hierbij was dat er meer meisjes gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om zich gelijktijdig te laten vaccineren tegen HPV. De campagne is inmiddels geëvalueerd en goed verlopen. Daarnaast hebben we ons in 2019 voorbereid op de opname van maternale vaccinatie tegen kinkhoest in het RVP.

Reizigersvaccinaties *(Gezonde leefomgeving)*

De aanhoudende gunstige economische situatie blijft nog steeds merkbaar bij reizigers-advisering en -vaccinatie. Ten opzichte van 2018 is zowel het aantal consulten als het aantal vaccinaties gestegen.

Publieke gezondheidszorg Asielzoekers *(Leefstijl en vitaliteit)*

Het COA heeft de aanbesteding voor PGA doorgezet. De voorlopige gunning is daarbij naar GGD/GHOR Nederland gegaan. De definitieve gunning van de opdracht aan GGD GHOR Nederland wordt op korte termijn verwacht. Het COA heeft eerder per brief laten weten dat zij de huidige overeenkomst wil verlengen. Dat is voor GGD/GHOR Nederland uitgangspunt om de dienstverlening te blijven uitvoeren vanaf 31 december 2019. Voor PGA in Fryslân betekent dit dat er op vijf locaties PGA, inclusief JGZ wordt uitgevoerd. Een eis van het COA dat er een landelijk DD-JGZ PGA komt en per 1 juli operationeel is. Het Pakket van Eisen en de aanbesteding hiervoor wordt momenteel landelijk voorbereid.

De Indicators voor deze pijler:Percentage jongeren dat recentelijk heeft verzuimd:

Het percentage geeft de verhouding tussen het aantal jongeren dat recentelijk heeft verzuimd en het totale aantal jongeren.

Indicator	2019	2018
Percentage jongeren dat recent ziek is geweest	31%	31%
Percentage jongeren dat recent heeft gespijbeld	17%	16%

Opkomst groeps vaccinatie:

Het Rijksvaccinatieprogramma beschermt kinderen tegen een aantal ernstige infectieziekten. De vaccinatiegraad moet ten minste 90% zijn om voldoende bescherming te verkrijgen voor de groep (herd-immunity). De indicator geeft inzicht in de opkomst voor de inenting van bof, mazelen en rode hond (BMR) en difterie, tetanus en polio (DTP) op de leeftijd van 9 jaar. Het opkomstcijfer van 2019 lijkt lager dan in 2018. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat in het resultaat van 2018 de inhaalronde al is verwerkt en deze cijfers voor 2019 niet bekend zijn. Wanneer de cijfers van de eerste ronde van 2019 worden vergeleken met de cijfers van de eerste ronde van 2018, dan is er sprake van een lichte stijging.

Indicator	2019	2018
Opkomst BMR 9 jaar	89,9%	95%
Opkomst DTP 9 jaar	91,4%	96,2%

Percentage gebruik meldcode kindermishandeling:

Bij verdenking van kindermishandeling treedt de meldcode in werking. Het percentage betreft het aantal unieke cases afgezet tegen het totaal aantal kinderen gezien tijdens het contactmoment, onafhankelijk van eventuele melding AMK.

Indicator	2019	2018
Percentage gebruik meldcode kindermishandeling	0,02%	0,08%

Aantallen:

Indicator	2019	2018
Aantal gemeenten waarbij de GGD (een deel van) de uitvoering van de GIDS aanpak op zich neemt	3	-
Aantal gemeenten waarbij de GGD (een deel van) de uitvoering van ouderengezondheidszorg op zich neemt	0	-

2.4. Pijler 3 - Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises

Maatschappelijke crisisondersteuning (Zorg en veiligheid)

Eind 2018 is GGD Fryslân gestart met een pilot gericht op het doelmatig en doeltreffend organiseren van een niet-acuut advies- en meldpunt voor mensen die de grip op hun leven (tijdelijk) kwijt zijn. De pilot richt zich op een sociaal kwetsbare groep met vaak meervoudige problematiek. In 2019 is besloten om deze pilot met een jaar te verlengen. Daarnaast is in 2019 door alle colleges van B&W besloten om de taken "horen" en "verkennend onderzoek" uit de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), onder te brengen bij GGD Fryslân. Op het vlak van WijkGGD'ers zijn ook de nodige ontwikkelingsstappen gezet, zowel voor wat betreft bewustwording als regionale samenwerking. We richten ons hierbij meer op het faciliteren van een kenniscentrum op het gebied van OGGZ en personen met verward gedrag. Dit moet uiteindelijk zijn beslag krijgen in fase 2 van de portefeuille Zorg & Veiligheid, die in 2020 zal worden voorgelegd aan het bestuur.

Foresische geneeskunde (Zorg en veiligheid)

Ten opzichte van 2018 is het aantal verrichtingen fors gestegen. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door een toename van bloedproeven om drugsgebruik in het verkeer op te sporen. De Nationale Politie zal de medische arrestantenzorg mogelijk gaan aanbesteden. Naar aanleiding van een aangenomen door de Tweede Kamer is besloten om eerst een marktverkenning uit te voeren. Een daadwerkelijke aanbesteding is daarmee vooruitgeschoven.

Jeugdgezondheidszorg (Zorg en veiligheid)

De jeugdgezondheidszorg is 20 maal ingezet in verband met calamiteiten in wijken/op scholen. Het gaat hierbij om situaties als suïcide, ongevallen, grensoverschrijdend gedrag en een steekincident.

De Indicator voor deze pijler:

Aantallen:

Indicator	2019	2018
Aantal opschalingen naar GROEP	1	2
Aantal PSH-processen	3	-
Aantal suïcides	-	-

2.5. Pijler 4 - Toezicht houden

Op grond van de wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen dienen alle kinderopvanginstellingen jaarlijks te worden geïnspecteerd op het voldoen aan de (wettelijke) kwaliteitseisen. In 2019 zijn alle instellingen bezocht. Hiermee is aan de inspectie eis voldaan. Volgens landelijke cijfers is er geen significante afwijking meer. In 2019 hadden we 19 rode locaties, voor 2020 hebben we 13 rode locaties.

De Indicator voor deze pijler:

Percentage groene profielen kinderopvang

Volgens landelijke cijfers is er niet langer sprake van een significante afwijking. Het aantal "rode locaties" is verder gedaald, van 19 naar 13 locaties.

Indicator	2019	2018
Percentage groene profielen kinderopvang	28,6%	-

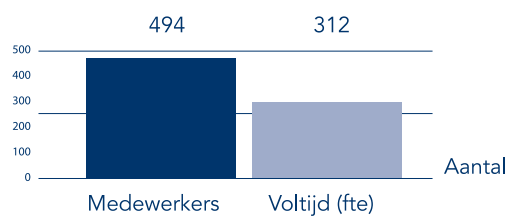
2.6. Wat heeft het gekost?

	Begroting na 1e wijziging			Realisatie 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Gezondheid						
Pijler 1	13.503.219	140.947	-13.362.272	15.246.010	1.582.554	-13.663.456
Pijler 2	8.455.453	2.682.025	-5.773.428	9.912.294	4.896.798	-5.015.496
Pijler 3	1.022.946	572.456	-450.490	1.325.624	865.400	-460.224
Pijler 4	1.178.035	1.178.035	-	1.541.929	1.418.176	-123.753
	24.159.653	4.573.463	-19.586.190	28.025.857	8.762.928	-19.262.929
Dekkingsmiddelen Gezondheid						
Gemeentelijke bijdrage	-	18.800.161	18.800.161	-	18.800.161	18.800.161
	-	18.800.161	18.800.161	-	18.800.161	18.800.161
Resultaat voor bestemming	24.159.653	23.373.624	-786.029	28.025.857	27.563.089	462.768
Reservemutaties Gezondheid	100.000	886.029	786.029	100.000	707.929	607.929
Totaal programma Gezondheid na bestemming	24.259.653	24.259.653	-	28.125.857	28.271.018	145.161

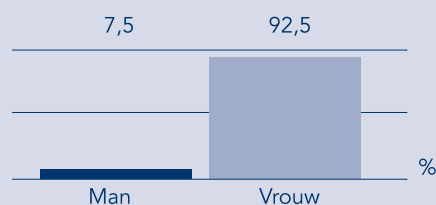
Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar paragraaf 7.6.

2.7. Feiten en cijfers programma Gezondheid

Cijfers medewerkers 2019

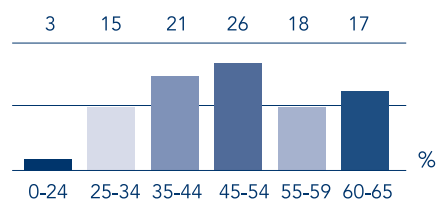

2. Aantal medewerkers	Aantal
Man	37
Vrouw	457

3. Leeftijdsopbouw	Aantal
0-24	14
25-34	75
35-44	111
45-54	126
55-59	75
60-65	93

Gemiddelde leeftijd: 47 jaar

4. Verzuimcijfers	2017	2018	2019
Verzuim	6,44	5,94	5,07
Meldfrequentie	0,87	0,74	0,76

Cijfers per pijler 2019

Pijler 1, Monitoring, signalering en advies

Jeugdgezondheidszorg		
	Consulten cb's 0-18	137.000
	Telefoontjes naar GGD/JGZ	69.700
	Kinderen in beeld bij JGZ	128.000
Aantal consultatiebureaus		46

Pijler 2, Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Reizigersvaccinatie		
	Vaccinaties	120.152
	Informatieverstrekkingsen	2.850
	Consulten	14.165

Pijler 3, Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises

Forensische geneeskunde		
	Lijkschouwingen	538
	Letsels verklaringen	368
	Totaal aantal verrichtingen	4.306

Pijler 4, Toezicht houden

THZ Technische Hygiëne zorg		
	Inspecties kinderdagverblijven	614
	Scheeps/tattooshops/sexhuizen	115
	Inspectie gastouders	693

3. Programmaverantwoording Crisisbeheersing

3.1. Uitvoering 2019

Risico's in beeld

De crisisorganisatie is continu voorzien van een actueel risicobeeld

- Het Veiligheidsinformatiecentrum Noord-Nederland (VINN) heeft vanaf medio 2019 tweewekelijks "veiligheidsbeelden" verstuurd aan de ruim 200 Friese crisisfunctionarissen. Naast tastbare zaken (incidenten, evenementen, multidisciplinaire oefeningen) is ook aandacht besteed aan "trending topics" in de media en relevante maatschappelijke thema's. Naast deze reguliere veiligheidsbeelden zijn er specifieke veiligheidsbeelden over de droogte en de jaarwisseling verstuurd.
- In opdracht van de Bestuurscommissie Veiligheid heeft de afdeling Crisisbeheersing een Informatieknooppunt ingericht voor de voorbereidingen op de grootschalige (protest)acties van de boeren in december 2019. Gemeenten, Provincie, Politie en crisispartners hebben dagelijks informatie aangeleverd voor een Fries veiligheidsbeeld. Dit Veiligheidsbeeld is op werkdagen gedeeld met de betrokken partners en gepubliceerd in LCMS. De voorbereiding van VRF heeft plaatsgevonden in afstemming met het SGB van de Politie, Openbaar Ministerie en de Veiligheidsregio's Groningen en Drenthe.

Plannen sluiten aan bij de behoeftes van crisisfunctionarissen

Compacte taak- en informatiekaarten

- VRF heeft in 2019 compacte taak- c.q. informatiekaarten opgesteld voor incidenten met asbest, voor spoorincidenten en voor terrorismegevolgbestrijding. Deze taakkaarten verschaffen de crisisfunctionarissen van brandweer, geneeskundige zorg, politie, MkNN, gemeenten (bevolkingszorg, communicatie) in één oogopslag helderheid over de specifieke aandachtspunten die bij een incident aan de orde kunnen komen.

Crisisplan wordt uiterlijk in 2021 vastgesteld

- Eén van onze beleidsvoornemens was om in 2019 het bestaande crisisplan (in werking getreden op 1 januari 2016) te actualiseren en bestuurlijk te laten vaststellen. Dit actualisatietraject heeft vertraging opgelopen vanwege de extra inzet in verband met de containercalamiteit. De Bestuurscommissie Veiligheid heeft tijdens de vergadering van 14 november 2019 besloten om de looptijd van het huidige regionaal crisisplan (2016-2019) te verlengen tot de vaststelling van het nieuwe crisisplan (uiterlijk in 2021).

Generiek rampbestrijdingsplan wordt in 2020 vastgesteld

- VRF heeft drie inrichtingen waarvoor een rampbestrijdingsplan is opgesteld; de afdeling Crisisbeheersing is bezig om deze drie RBP's (Motip Dupli, BASF, Renewi) te clusteren tot één generiek rampbestrijdingsplan met afzonderlijke informatiekaarten voor de drie inrichtingen. Dit generieke rampbestrijdingsplan wordt – in afwijking van de planning - niet in 2019 maar in de eerste helft van 2020 vastgesteld door de Bestuurscommissie Veiligheid ("gelijktijdig worden dan de drie bovengenoemde rampbestrijdingsplannen ingetrokken). De Bestuurscommissie Veiligheid heeft tijdens de vergadering van 14 november 2019 besloten om af te wijken van de wettelijke termijn voor het opnieuw bezien en bijwerken van de rampbestrijdingsplannen.

Vergroten veiligheidsbewustzijn van burgers

- In 2019 hebben we onze publiekswaarschuwing over risicocommunicatie (www.vrfryslan.nl/laatjienietverrassen) gemaakt. Op deze website staat uitgewerkt wat inwoners kunnen doen om goed voorbereid te zijn op risico's uit ons regionale risicoprofiel (zoals extreem weer, verkeersincidenten, brand en explosie, online oplichting en cyberaanvallen).

Voorbereiding op (dreigende) overstroming en ernstige wateroverlast

- De inspanningen die VRF verricht voor de preparatie op watercrisisbeheersing vloeien voort uit het Deltaprogramma (meerlaagsveiligheid) en de Strategische Agenda van het Veiligheidsberaad (WAVE 2020).
- Onder regie van VRF heeft de multidisciplinaire werkgroep "Hoog water en evacuatie" (bestaande uit vertegenwoordigers van onder andere de Waddengemeenten, gemeente Harlingen, provincie, Wetterskip en Rijkswaterstaat) in 2019 een eerste – ambtelijk - concept van de impactanalyse opgesteld. Dit concept wordt in de eerste helft van 2020 besproken met onder andere vitale partners. De definitieve Impactanalyse wordt in de 2e helft van 2020 voorgelegd aan de Bestuurscommissie Veiligheid. Deze door het bestuur vastgestelde impactanalyse vormt vervolgens de opmaat voor de in 2021 op te stellen evacuatiestrategieën (voor de Wadden en voor de vaste wal).

Netwerksamenwerking**Relatiebeheer met bestaande en nieuwe partners**

- In 2019 heeft de afdeling Crisisbeheersing onder andere thematische bijeenkomsten georganiseerd over crisiscommunicatie, klimaatverandering, crowdmanagement tijdens de Elfstedentocht en Zorg & Veiligheid. Onze partners waardeerden deze bijeenkomsten met gemiddeld een 7,5.

Partners weten hoe zij moeten handelen voor, tijdens en na een crisis

- In 2019 zijn diverse samenwerkingsafspraken gemaakt, enkele voorbeelden: in 3Noord verband zijn afspraken gemaakt met de spoorpartijen (ProRail, Arriva en NS) over de nieuwe Informatiekaart Spoor (als vervanger van het Trein Incident Management Plan Noord-Nederland), met de Meldkamer (regionale invulling van het Landelijk Meldkamer Systeem) en met de ziekenhuizen en de Dokterswacht.
- Met de Kustwacht is een overeenkomst gesloten over de aansluiting op LCMS ("de eerste externe partner die is aangesloten op LCMS").

Inwoners betrokken bij de crisisorganisatie

- In 2019 hebben wij voor het eerst inwoners betrokken bij onze oefeningen (oefening Terrorismegevolgbestrijding en oefening Kornwerderzand). De reacties van de burgers waren na afloop van deze oefeningen positief.

Crisisorganisatie 24/7**Kernbezetting crisisorganisatie**

- Vanwege het vertrek van bestaande crisisfunctionarissen zijn nieuwe crisisfunctionarissen (van een OL, Leider CoPI, AC-GHOR, Ovd-G tot nieuwe crisisfunctionarissen voor Bevolkingszorg) geworven. Het streven om in alle functiegroepen zes piket-functionarissen te hebben is in 2019 gerealiseerd.

Vakbekwame crisisfunctionarissen

- De Friese crisisorganisatie bestond uit ruim 200 personen verdeeld over 24 functie-groepen. In 2019 heeft de afdeling Crisisbeheersing actief invulling gegeven aan het “warme loopbaanbeleid” van al deze crisisfunctionarissen middels het aanbieden van diverse vakbekwaamheidsactiviteiten.

In het jaarplan “Vakbekwaamheid” 2019 stonden drie speerpunten centraal

- Kwaliteitsverbetering crisisorganisatie: er is geïnvesteerd in het bestuurlijk adviseren (diverse ROT-GBT-oefeningen), het stellen van een crisisdiagnose (trainingen voor OL'n, Adviseurs OL'n en IM'ers) de samenwerking tussen de Leider CoPI en de OL, het informatiemanagement (trainingen netcentrisch werken in de keten voor CoPI en ROT-leden), het Golden Hour (aanrijdoefeningen CoPI, opstarttrainingen GHOR), competentiemetingen voor diverse crisisfunctionarissen.
- Crisisfunctionarissen bekend maken met nieuwe typen crises: er is geïnvesteerd in terrorismegevolgbestrijding (leertraject TGB voor alle crisisfunctionarissen, grote oefening Extreem Geweld), cybergevolgbestrijding (vier ROT-GBT-oefeningen met als scenario uitval spraakdata) en sociale veiligheid (Aanpak Voorkoming Escalatie: in samenwerking met het Veiligheidshuis Fryslân zijn casuïstiekbesprekingen georganiseerd voor de gemeenten).
- Maatwerkprogramma bestuurders en gemeentesecretarissen: in 2019 is tijdens trainingen en bijeenkomsten aandacht besteed aan het effectief omgaan met bestuurlijke dilemma's bij rampen en crises, taken en werkwijze RBT, crisiscommunicatie, de Elfstedentocht (RBT-training), extreem geweld/ terrorismegevolgbestrijding.

Inzetten Friese crisisorganisatie

- De Friese crisisorganisatie is in 2019 twaalf keer in actie gekomen bij GRIP-inzetten. Naast de containercalamiteit (GRIP-4) is de crisisorganisatie ingezet bij de landelijke telefoniestoring KPN, met als effect uitval 112 (GRIP-2 in het hele land) en bij tien GRIP-1 inzetten (botsing trein met vrachtauto in Leeuwarden / meerdere verkeersongevallen op de A32 i.v.m. dichte mist / branden in zorginstellingen Appelscha en Sint Nicolaasga / brand in woonboerderij in Sint Jacobiparochie / brand kringloopwinkel Sneek / boerderijbrand in Niawier / brand portiekflat Leeuwarden / kettingbotsingen in dichte mist op A32 en A7).

Inspectie-onderzoeken

Periodiek Beeld van de rampenbestrijding en Crisisbeheersing 2016-2018

- Begin 2020 brengt de Inspectie Justitie en Veiligheid voor de vierde keer een periodiek beeld uit aan de minister van Justitie en Veiligheid over de rampenbestrijding en crisisbeheersing in het land (voorheen de ‘Staat van de Rampenbestrijding’). Eerdere versies verschenen in 2010, 2013 en 2016. Het periodiek beeld 2019 heeft betrekking op de jaren 2016 t/m 2018.
- De afdeling Crisisbeheersing heeft in 2019 een bijdrage geleverd aan de deelonderzoeken “Operationele Prestaties” en “Kwaliteit”.

Deelonderzoek Kwaliteit

- De beoordeling van de Inspectie luidde als volgt: Verantwoording aan algemeen bestuur: “op orde”; Evalueren van risicobeheersing, voorbereiding en uitvoering: “voorbeeld voor anderen”; Leren en bijstellen intern: “op orde”.
- De Bestuurscommissie Veiligheid is op 2 oktober 2019 geïnformeerd over het deelonderzoek.

Deelonderzoek Operationele Prestaties

- De Inspectie heeft de operationele prestaties beoordeeld aan de hand van 2 systeemtesten, 15 GRIP-incidenten, 3 niet-GRIP-incidenten en 23 oefeningen.
- Conclusie van de Inspectie is dat VRF de 5 processen die een rol spelen bij de aanpak van rampen en crises “op orde” heeft (NB: dit is de hoogste te verkrijgen score); de Inspectie is voorts van mening dat onze belevingsonderzoeken navolging verdienen door andere Veiligheidsregio's.
- De Bestuurscommissie Veiligheid wordt in 2020 geïnformeerd over dit deelonderzoek.

Inspectie-onderzoek terrorismegevolgbestrijding

- In de 2e helft 2018 heeft VRF haar medewerking verleend aan een inspectie-onderzoek over de voorbereidingen van veiligheidsregio's op hulpverlening na een terroristische aanslag. De Inspectie heeft haar onderzoeksrapport eind 2019 aangeboden aan de voorzitters van de veiligheidsregio's.
- De Bestuurscommissie Veiligheid wordt in 2020 geïnformeerd over dit onderzoek.

Inspectie-onderzoek Crisiscommunicatie bij de uitval van 112 op 24 juni 2019

- In september 2019 heeft VRF haar medewerking verleend aan bovengenoemd inspectie-onderzoek. De Bestuurscommissie Veiligheid wordt geïnformeerd zodra de Inspectie haar bevindingen heeft gedeeld met de veiligheidsregio's.

Advisering

Veilige en feestelijke publieksevenementen

- In zijn algemeenheid kan worden geconcludeerd dat 2019 een veilig en feestelijk evenementenjaar is geweest. Naast de jaarlijkse reguliere evenementen (van de Visserijdagen en Psy-Fi tot Skûtsjesilen, de PC en Oerrock) heeft VRF, gemeenten geadviseerd over de Elfsteden Zwemtocht Maarten van der Weijden; op verzoek van betrokken bestuurders heeft VRF het initiatief genomen om de betreffende gemeenten bijeen te brengen en samenwerkingsafspraken te maken voor de editie van 2019. Ook dit evenement is veilig en feestelijk verlopen ("ondanks de 112-storing die op deze dag aan de orde was");
- Op verzoek van de betrokken gemeenten heeft de afdeling Crisisbeheersing locatieprofielen opgesteld voor de Sneekweek (dance-event Garden of Dance "op het Bristol-plein") en voor het Flaeijel feest in Oudehorne.

Elfstedentocht op de schaats

- Naar aanleiding van de aanbevelingen uit een RBT-training over de Elfstedentocht (februari 2019) zijn bestuurlijke uitgangspunten opgesteld om een nieuwe Elfstedentocht gezond en veilig te laten verlopen. Uitgangspunten zijn o.a. geformuleerd omtrent zelfredzaamheid, regionaal boven gemeentelijk (gezamenlijke afstemming in thema's als crowdmanagement, verkeer en vervoer, communicatie), de Elfstedentocht is geen commercieel evenement, bestuurlijke afstemming in de voorbereiding op en tijdens een Elfstedentocht ("o.a. werken in de GRIP-4 structuur, conform de ervaringen met de containercalamiteit").
- De Bestuurscommissie Veiligheid heeft de uitgangspunten op 20 juni 2019 vastgesteld.
- In de 2e helft van 2019 hebben alle betrokken partijen (de Elfstedenvereniging, de betrokken gemeenten, Politie, vervoerders, brandweer en geneeskundige kolom) "hun" planvorming geactualiseerd.

Aanpak Voorkoming Escalatie (sociale calamiteiten)

- VRF heeft in opdracht van de gemeenten van 1 juni 2017 tot 1 juni 2019 een coördinatiepunt ingericht met als doel gemeenten te ondersteunen bij de implementatie van de AVE. Door middel van bijeenkomsten, trainingen en oefeningen zijn verbindingen gelegd binnen gemeenten (tussen zorg en veiligheid), tussen gemeenten en met ketenpartners.
- In de Bestuurscommissie Veiligheid van 20 juni 2019 zijn de projectresultaten besproken en is de suggestie gedaan om de taak - om als gemeenten bekwaam te worden en te blijven in het werken met de AVE per 1 januari 2020 bij de GGD/VRF onder te brengen.
- De bestuurscommissie Gezondheid heeft op 14 november 2019 positief besloten op een daartoe strekkend voorstel.

Omgevingswet

- In 2019 is de bouwsteen Veiligheid opgeleverd. Gemeenten kunnen deze bouwsteen gebruiken als inspiratiedocument voor het opstellen van hun omgevingsvisie. Inhoudelijke thema's in de bouwsteen Veiligheid zijn: externe veiligheid, evenementen, verkeersveiligheid, sociale veiligheid, klimaat en energietransitie. De bouwsteen is volgens hetzelfde format als de bouwsteen gezondheid opgesteld.
- De Bestuurscommissie Veiligheid is op 2 oktober en 14 november geïnformeerd over de bouwsteen Veiligheid. In december is de bouwsteen besproken in de Stuurgroep De Friese Aanpak. In 2020 wordt de bouwsteen opgenomen op de website Omgevingslab.frl en gepresenteerd in de VFG-commissie Ruimte en Wonen.

Evalueren

Evaluatie containercalamiteit

- Vanaf 2 januari 2019 is er ruim een maand sprake geweest van een GRIP-situatie in Fryslân vanwege overboord geslagen en aangespoelde containers op en nabij de Waddeneilanden. Op 6 februari 2019 is er door het Regionaal Beleidsteam afgeschaald naar GRIP 0.
- Door de Bestuurscommissie Veiligheid van Veiligheidsregio Fryslân is op 13 februari 2019 opdracht gegeven om de evaluatie van dit GRIP-incident door het IFV te laten uitvoeren.
 - Net zoals bij elke evaluatie vormde het toetsingskader van de Inspectie Justitie & Veiligheid (J&V) de basis voor de evaluatie. Hierin komen de processen alarmering & opschaling, leiding & coördinatie, informatiemanagement, (externe) communicatie en afschalen aan bod. Aanvullende evaluatiepunten waren de "flexibilisering van de GRIP-structuur", "de coördinerende rol van Veiligheidsregio Fryslân", "zelfredzaamheid/netwerksamenleving" en "voorbereiding op rampen en crises in het Waddengebied: planvorming versus praktijk"
 - De afdeling Crisisbeheersing heeft het IFV vanaf februari continu ondersteund en gefaciliteerd bij haar werkzaamheden in het kader van deze evaluatie. In maart en april hebben alle interviews met betrokken crisisfunctionarissen en samenwerkingspartners plaats gevonden.
- Op 20 juni 2019 is het IFV-rapport gepresenteerd aan pers en publiek (rapport tevens openbaar).
- Op 2 oktober 2019 is het rapport officieel aangeboden aan de Bestuurscommissie Veiligheid (incl. verlenen van decharge aan de opdrachtnemer, voortgang van de acties op de aanbevelingen borgen via het reguliere proces van planning & control).

Bestuurlijk Waddenoverleg (BWO+)

- Het BWO+ heeft vanaf 6 februari de bestuurlijke afstemming over de verdere afhandeling van de gevolgen van de overboord geslagen containers van de MSC Zoë verzorgd; het BWO+ heeft zich daarbij gericht op de berging van de containers, de schadeafhandeling en het schoonmaken/opruimen. Ecologische effecten worden onderzocht onder regie van het Regionaal College Waddenzee (RCW).

Opgestelde evaluaties

- Rode Draad 2018
 - In 2019 is een Rode Draad over 2018 (op basis van 6 GRIP-inzetten, 3 niet GRIP-inzetten, 23 vakbekwaamheidsactiviteiten) opgesteld alsmede een Rode Draad 2018 Netwerksamen(be)leving (op basis van 4 onderzoeken onder burgers, bedrijven en instellingen); beide rode draden zijn gedeeld met de crisisfunctionarissen.
- Evaluaties 2019
 - De Friese crisisorganisatie is in 2019 twaalf keer in actie gekomen bij GRIP-inzetten. Van 11 van deze inzetten zijn evaluaties opgesteld ("de kettingbotsingen in dichte mist op oudejaarsavond worden nog geëvalueerd"). Ook van deze inzetten wordt in 2019 een Rode Draad opgeleverd; de hieruit voortvloeiende actiepunten zullen met de betrokkenen worden gedeeld.
- Belevingsonderzoeken 2019
 - Er zijn zes belevingsonderzoeken uitgevoerd (brand woonboerderij Sint-Jacobiparochie, brand woonzorgcomplex Sint Nicolaasga, brand estafette kringloopwinkel Sneek, landelijke storing 112, brand in portiekflat Leeuwarden en brand in sporthal Sint Nicolaasga).

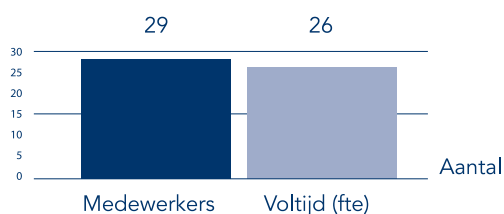
3.2. Wat heeft het gekost?

	Begroting na 1e wijziging			Realisatie 2019		
Programma Crisisbeheersing						
Producten Crisisbeheersing	4.232.447	188.203	-4.044.244	4.353.055	304.963	-4.048.092
Dekkingsmiddelen Crisisbeheersing						
Rijksbijdrage BDuR	-	2.726.868	2.726.868	-	2.784.092	2.784.092
Gemeentelijke bijdrage	-	1.255.100	1.255.100	-	1.255.100	1.255.100
	-	3.981.968	3.981.968	-	4.039.192	4.039.192
Resultaat voor bestemming	4.232.447	4.170.171	-62.276	4.353.055	4.344.155	-8.900
Reservemutaties Crisisbeheersing	-	62.276	62.276	57.225	62.276	5.051
Totaal programma Crisisbeheersing na bestemming	4.232.447	4.232.447	-	4.410.280	4.406.431	-3.849

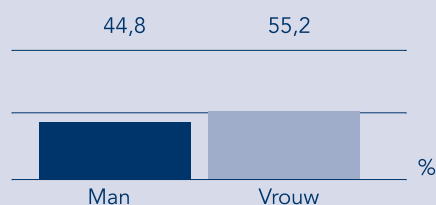
Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar paragraaf 7.6.

3.3. Feiten en cijfers programma Crisisbeheersing

Cijfers medewerkers

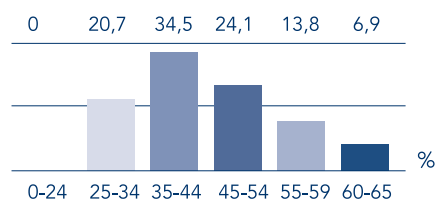

2. Aantal medewerkers	Aantal
Man	13
Vrouw	16

3. Leeftijdsopbouw	Aantal
0-24	0
25-34	6
35-44	10
45-54	7
55-59	4
60-65	2

Gemiddelde leeftijd: 44 jaar

4. Verzuimcijfers	2017	2018	2019
Verzuim	3,29	1,39	2,02
Meldfrequentie	1,00	0,98	0,54

Activiteiten 2019

Feiten en cijfers programma Crisisbeheersing	Aantal
Thematische bijeenkomsten met partners	10
Publieksevenementen:	
adviezen over C-evenementen	10
adviezen over B-evenementen	100
Vakbekwaamheidsactiviteiten crisisorganisatie	100
GRIP-inzetten	12
Niet GRIP-inzetten	1
Evaluaties van:	
GRIP-inzetten	12
Niet GRIP-inzetten	1
Vakbekwaamheid	20
Evenementen	2
Burger- en Partnerbelevingsonderzoeken	6

4. Programmaverantwoording Brandweer

4.1. Beleidsplan Veiligheid 2019-2022

Veiligheid is geen exclusieve taak van de Veiligheidsregio. Alleen samen met burgers en organisaties kunnen we Fryslân veiliger maken. In november 2018 is het Beleidsplan Veiligheid voor de periode 2019-2022 door het bestuur vastgesteld. Gedurende deze beleidsperiode zoekt Brandweer Fryslân samen met Crisisbeheersing actief de samenwerking op met anderen in onze netwerksamenleving. Door het slim inzetten van data en technologie willen we de veiligheid in Fryslân verder vergroten. Bovendien zijn we nieuwsgierig en ons steeds bewust wat er in onze omgeving gebeurt. Zo kunnen we goed inspelen op de veranderende wereld om ons heen.

De volgende speerpunten zijn specifiek voor Brandweer Fryslân en laten zien wat de ambitie voor 2022 is.

Samen aantoonbaar paraat

In 2022 zijn wij Samen aantoonbaar Paraat en voelen wij ons gezamenlijk verantwoordelijk voor de brandweezorg in Fryslân. Op basis van een betrouwbaar en actueel beeld van de repressieve slagkracht (mens en materieel) anticiperen wij adequaat op paraatheidsproblemen. Dit vraagt om openheid en het gewoon vinden om met elkaar het goede gesprek te voeren over paraatheid en de geleverde operationele prestaties. Het is vanzelfsprekend dat we hierover, op basis van vastgestelde normen, rapporteren. Ook bereiden wij ons, als netwerksamenleving, voor op de paraatheidsvraagstukken van de toekomst.

Samen aantoonbaar vakbekwaam

In 2022 beschikken wij over een effectief en efficiënt trainingsprogramma dat aansluit op de behoefte van de medewerkers en de risico's in hun omgeving. Ons PPMO-programma zorgt ervoor dat al het personeel medisch geschikt is voor de taken die ze moeten kunnen uitvoeren. Het brandweerpersoneel heeft inzicht in de eigen mate van vakbekwaamheid en voelt zich daar zelf verantwoordelijk voor. Behalve de medewerker hebben zowel de ploegleider als het clusterhoofd inzicht in de stand van de vakbekwaamheid en kan er tijdig bijgestuurd worden op afwijkingen. Middels een flexibel vakbekwaamheidsprogramma kunnen wij inspelen op nieuwe inzichten en noodzakelijkheden voor onze repressieve organisatie.

Risicobewust en Risicogericht samenwerken

In 2022 werken wij Risicobewust en Risicogericht samen en richten wij ons primair op de risico's die ertoe doen. Juist op deze risico's kunnen wij vanuit onze integrale deskundigheid meerwaarde laten zien. Om deze deskundigheid te kunnen bieden, zijn wij risicobewust. Wij hebben voldoende besef van risico's in de omgeving. Intern zijn de verschillende disciplines met elkaar verbonden. Om goed risicogericht te kunnen werken hebben wij kennis van incidenten, incidentverloop en incidentbestrijding, maar ook van ons repressieve potentieel. En om veilig en effectief repressief op te kunnen treden, hebben brandweermensen kennis van de preventief aanwezige voorzieningen, hulpmiddelen en de werking daarvan.

4.2. Verantwoording op belangrijkste ontwikkelingen

Samen aantoonbaar paraat

Binnen het speerpunt 'Samen aantoonbaar paraat' zijn we aan de slag met de paraatheid nu en de paraatheid van de toekomst. De paraatheid van onze posten staat, met name overdag, steeds vaker onder druk. Dit omdat onze vrijwilligers buiten hun woonplaats werken en daardoor niet altijd beschikbaar zijn. Daarnaast speelt mee dat vrijwilligers zich willen binden aan de Brandweer, maar ook tijd willen investeren in hun gezin en zich willen inzetten voor bijv. de sportclub. Kortom; de invulling en beleving van de vrijwilligheid is veranderd en in ontwikkeling. Daarom zijn wij volop met onze vrijwilligers en beroepsmedewerkers in gesprek over hoe we samen de paraatheid kunnen blijven borgen. We experimenteren met paraatheidspilots om te ontdekken wat werkt en niet werkt als (vaak tijdelijke) oplossing. Tot slot denken we na over de brandweer van toekomst. Wat we weten, is dat de brandweer niet blijft zoals deze nu georganiseerd is. Wat we niet weten, is hoe de brandweerorganisatie er over een aantal jaren uitziet. We zullen daarom dynamischer moeten werken, samen gaan werken met nieuwe partners en het gesprek over hoe we samen zorgen voor brandveiligheid en brandweezorg in de netwerksamenleving (besturen, burger, bedrijven, onderwijs, etc.).

Samen aantoonbaar vakbekwaam

In het kader van dit speerpunt is verder gewerkt aan de ontwikkeling van een registratiesysteem om op verschillende niveaus inzicht te krijgen in de vakbekwaamheid van Brandweer Fryslân. Niet alleen organisatiebreed, maar ook op post en individueel niveau. Op deze wijze is de vakbekwaamheid beter inzichtelijk en een meer gedeelde verantwoordelijkheid. Op postniveau is dit jaar veel inspanning geleverd om, naast het reguliere oefenprogramma, de posten bekwaam te maken met bijvoorbeeld nieuwe voertuigen (tankautospuitten, hoogwerkers) en de werkwijze rond Uitruk op Maat (flexibele voertuigbezetting). Ook op landelijk niveau wordt bijgedragen aan de vakbekwaamheid van brandweerpersoneel. Brandweer Fryslân werkt mee aan het actualiseren van verschillende opleidingen en deze nog meer aan te laten sluiten op behoeften en mogelijkheden van (vrijwillig) brandweerpersoneel. De ontwikkelingen rondom de taakdifferentiatie van brandweervrijwilligers worden nauwgezet gevolgd. We houden rekening met de wijziging van de functie-inhoud van brandweervrijwilligers en dat dit consequenties heeft voor het vakbekwaam worden en blijven.

Risicogericht en risicobewust samenwerken

Een groot deel van de reguliere taken die Brandweer Fryslân uitvoert dragen bij aan het speerpunt Risicogericht en risicobewust samenwerken. Denk aan de activiteiten van Brandveilig Leven, reguliere advies- en controletaken vanuit risicobeheersing en incidentbestrijding. Samen met gemeenten, ketenpartners en de maatschappij werken we aan risicogericht en risicobewust samenwerken. Daarnaast hebben de medewerkers van afdeling Risicobeheersing, om een extra kwaliteitsslag te maken, hun competenties gemeten en bijscholing gevolgd. Wij blijven ons deze beleidsperiode inzetten op het versterken van risicogericht en risicobewust samenwerken.

Taakdifferentiatie vrijwilligers

Het huidige systeem van een aparte rechtspositie voor vrijwilligers bij de brandweer is in strijd met de Europese wet- en regelgeving. Na deze uitspraak door het Europese Hof volgt de vraag welk systeem van brandweezorg wel toekomstbestendig is. Binnen de gestelde juridische kaders kan de huidige vorm van vrijwilligheid bij de brandweer niet blijven bestaan. Daarom worden veiligheidsregio's gedwongen om na te denken over de consequenties hiervan. Op 9 december 2019 sprak het Veiligheidsberaad met Minister Grapperhaus van Justitie en Veiligheid (JenV) over de opbrengst van de door hen ingestelde denktank 'Taakdifferentiatie brandweer'. De denktank had als opdracht te onderzoeken hoe, met behoud van vrijwilligheid, de brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel zijn te onderscheiden van de beroepskrachten. Er moet worden voldaan aan de normen uit Europese en internationale regelgeving en jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie. Het Veiligheidsberaad en de Minister hebben de denktank de vervolgoopdracht tot nadere uitwerking gegeven, zodat besluitvorming kan plaatsvinden. Dit houdt in het kort in dat zij het verschil in taken gaan beschrijven tussen vrijwilligers en beroepskrachten. En vervolgens kijken naar wat dit betekent naar het vakbekwaam worden en blijven.

Het Veiligheidsberaad en de Minister van JenV streven naar een stelsel inclusief vrijwilligheid, dat in alle veiligheidsregio's kan worden gehanteerd en zoveel mogelijk kan worden afgestemd op de behoeften per Veiligheidsregio. Nog voor de zomer van 2020 vindt besluitvorming plaats tijdens het overleg van het Veiligheidsberaad met de Minister van JenV.

Project dekkingsplan 2.0

Op 19 oktober 2017 heeft de Bestuurscommissie Veiligheid het Dekkingsplan 2.0 vastgesteld. De implementatie van het dekkingsplan loopt voorspoedig. Met het bestuur is afgesproken om periodiek over de voortgang te rapporteren. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed aan de prestaties van de tweede tankautospuiter op posten waar in het kader van het Dekkingsplan 2.0 de tweede tankautospuiter van die posten een andere rol kreeg toebedeeld. In mei 2019 is het bestuur voor het eerst geïnformeerd over de tweede tankautospuiter. In mei 2020 wordt nogmaals de inzet van de tweede tankautospuiter met het bestuur gedeeld om zo ook een eventuele trend te kunnen beschrijven.

Slim alarmeren

Brandweer Fryslân werkt aan het verbeteren van het inzicht in de paraatheid. Het doel is om proactiever te kunnen reageren op de te verwachten onderbezetting en sneller te kunnen reageren op onderbezetting na alarmering. Dit willen we doen door een beschikbaarheidssysteem met een terugmeldfunctie aan te schaffen. Om de juiste werkwijze en het systeem te bepalen zijn in mei 2019 pilots voor slim alarmeren gestart bij de brandweerposten Akkrum, Sneek, Franeker, Drachten, Langweer, Grou, Damwoude en Wollega. De pilots lopen tot en met januari 2020. Voor de pilots is een koppeling gerealiseerd tussen de drie noordelijke veiligheidsregio's (Fryslân, Groningen en Drenthe) en de Meldkamer Noord-Nederland. Na afloop van de pilots start een uitgebreide evaluatie gericht op een inzicht in de toegevoegde waarde van slim alarmeren, de gebruiksmogelijkheden, de gebruiksbereidheid bij de brandweerposten en de (investerings) kosten.

Uitruk op Maat

In maart 2019 is de werkwijze bij repressief optreden met minder dan zes personen, oftewel uitrukken op maat, door het bestuur vastgesteld. Het uitrukken op maat past binnen het bestuurlijk vastgestelde Dekkingsplan 2.0. De implementatie van deze werkwijze op de posten is inmiddels gestart. In mei 2019 zijn de brandweerposten bijgepraat over de flexibele voertuigbezetting en de uitrol van de werkwijze door middel van bijscholing en oefenen. Synchroon hieraan liep het toetsen van de werkwijze via de risico-inventarisatie & evaluatie (RI&E). Deze RI&E is inmiddels, mede door de ondernemingsraad, goedgekeurd. In de tweede helft van 2019 is er veel inspanning verricht om, naast de reguliere oefenprogramma's, de posten bij te scholen conform het ontworpen scholingsprogramma. Hierbij hebben de posten met knelpunten op het gebied van bezetting, en waar een grotere behoefte bestaat aan het uitrukken op maat, prioriteit gekregen. De resterende posten volgen in 2020. De werkwijze, het scholingsprogramma en de RI&E zijn ook gedeeld binnen met veiligheidsregio's Groningen en Drenthe zodat wij op de hoogte zijn van elkaar werkwijze en wij van elkaar kunnen leren.

Grootschalig brandweer optreden

Brandweer Fryslân heeft samen met Groningen, Drenthe en Meldkamer Noord-Nederland de procedures voor grootschalig brandweer optreden (GBO) geharmoniseerd en doorontwikkeld. De procedures voor GBO worden ingezet vanaf zeer grote incidenten waar hulp van meer dan vier brandweereenheden nodig is, een zogenaamd peloton. Bij pelotonsinzetten wordt direct voor langere tijd een groot beroep gedaan op meerdere posten. Hierbij ontstaat het risico dat er gebieden met verminderde dekking ontstaan omdat er eenheden naar een incident zijn gestuurd. Er is ervoor gekozen om de restdekking van de drie noordelijke regio's gezamenlijk te borgen door een meer dynamische samenstelling van pelotons op basis van actuele paraatheid en inzetbaarheid. Hierdoor wordt de snelst beschikbare hulp gealarmeerd waarbij gelijktijdig de restdekking geborgd blijft. De provinciegrenzen tussen de drie regio's worden daarvoor losgelaten. In de praktijk is het nu mogelijk dat er eenheden vanuit Groningen en/of Drenthe komen assisteren bij incidentbestrijding in Fryslân. Daarnaast is afgesproken om onderling meer gebruik te gaan maken van specialistische eenheden, kennis en materieel. Zo levert Drenthe een bijdrage in natuurbrandbestrijding, Groningen in specialistische blussing op industriële schaal en levert Fryslân logistieke slagkracht.

Realisatie brandweerkazerne Oudega

Het bestuur heeft in december 2018 ingestemd met het realiseren van een brandweerkazerne in Oudega. Na een intensieve selectieperiode zijn in mei 2019, 23 personen gestart met hun opleiding tot manschap. Het doorlopen van de opleiding verloopt voorspoedig. Het doel is om in 2022 na afronding van de opleidingen en het inrichten van een tijdelijke brandweerkazerne de post Oudega operationeel te hebben. De realisatie van de brandweerkazerne wordt gedurende deze periode gemonitord en vinden er go/no-go momenten plaats. Een belangrijk aandachtspunt is de paraatheid van de post. Deze moet voldoende zijn om de gewenste snellere brandweezorg voor het dorp te kunnen borgen. Intussen blijft de brandweezorg in Oudega en omgeving geborgd door de brandweerkazernes Burgum en Drachten.

Natuurbrandbestrijding

In 2018 bleek dat natuurbranden in het verzorgingsgebied van Brandweer Fryslân een reëel risico vormen met een grote maatschappelijke impact. Dit geldt zowel voor de natuurgebieden op de vaste wal als voor de natuurgebieden op de Waddeneilanden. In de Friese Risico Index Natuurbranden (RIN) worden de risico's op een natuurbrand in het verzorgingsgebied inzichtelijk gemaakt om ons zo goed mogelijk voor te bereiden op het voorkomen en bestrijden van natuurbranden. In 2019 is de RIN en de bijbehorende gebiedsgerichte aanpak voor de aangewezen 12 gebieden verder opgepakt. Voor de gebieden op Terschelling en de Fochteloërveen is de gebiedsgerichte aanpak afgerond. Het Drents Friese Wold zit in de eindfase en loopt door in 2020. Daarnaast is er een start gemaakt op Ameland. Voor 2020 en verder staan er nieuwe gebieden op de planning.

In 2019 is ook de repressieve visie natuurbrandbestrijding vastgesteld. Deze visie geeft aan wat nodig is om invulling te geven aan deze taak als onderdeel van het grootschalig brandweer optreden (GBO). De implementatie wordt samen met de betrokken verder opgepakt in 2020. Met betrokkenheid van de Provinciale Commissie Landelijk gebied is een intentieverklaring in voorbereiding. Hierin komen afspraken met betrekking tot de verantwoordelijkheden en noodzakelijke inspanningen van de betrokken partners.

Bluswatervoorziening

In 2018 is gestart met het project Bluswatervoorziening dat zich richt op de gezamenlijke ontwikkeling van een aanpak voor bluswater. Dit doen wij met de samenwerkingspartners Wetterskip Fryslân, Vitens, gemeenten, Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) en natuurbeheersorganisaties op basis van gedeelde zorg en verantwoordelijkheid. In een goed-bezochte werkconferentie is het vraagstuk met de betrokken partijen verkend en op basis hiervan heeft de bestuurscommissie Veiligheid de projectopdracht vastgesteld. Een breed samengestelde projectorganisatie heeft werkt aan een handreiking met kaders voor het vaststellen, realiseren en borgen van adequate bluswatervoorziening en een actieprogramma om dat in de Friese situatie te realiseren. In 2019 heeft Brandweer Fryslân samen met de partners een plan aanpak voor de uitvoering van de drie sporen opgesteld waarbij gedeelde zorg en verantwoordelijkheid het vertrekpunt is geweest. Er is een actieprogramma opgesteld dat drie sporen kent:

- Generieke maatregelen gericht op realiseren en borgen bluswatervoorzieningen.
- Categoriemaatregelen met primaire aandacht voor natuur, agrarisch en industrie.
- Repressieve maatregelen.

Voor het vervolg is een plan van aanpak uitgewerkt om de maatregelen die bij de sporen horen te realiseren. Dit gebeurt in nauwe samenwerking en afstemming met de verschillende externe partners. Realisatie vindt plaats in 2020-2021.

Mesthulpverlening

Brandweer Fryslân wordt met zekere regelmaat gealarmeerd voor mest gerelateerde incidenten. Door de aanwezigheid van mestgassen is sprake van incidenten met een hoger risico. Bij (mogelijke) menselijke slachtoffers richt de inzet zich op een zo snel mogelijke redding door de eerst gealarmeerde post(en). Bij andere vormen van mest gerelateerde incidenten (met name dier in de put) is de urgentie minder groot, maar is het risico hoog door een combinatie van risicofactoren zoals mestgassen, werken met grote huisdieren, werken in beperkte ruimte en de aantasting van apparatuur. Onder andere naar aanleiding van signalen uit het veld, is een onderzoek gestart naar een veilige en effectieve aanpak van dit type incidenten en de wenselijkheid van het opzetten van gespecialiseerde teams. Een werkgroep heeft zich verdiept in nut en noodzaak van gespecialiseerde teams, spreiding, handelingsperspectief, noodzakelijke uitrusting (materieel en materiaal) en vakbekwaamheid. Vanuit vijf goed gespreide posten zijn specialistische teams in te zetten bij mesthulpverlening. Deze teams zijn inmiddels vakbekwaam en voorzien van het benodigde materieel en materiaal. Per 1 februari 2020 zijn de teams operationeel.

Nieuwe tankautosputen

In 2016 heeft Veiligheidsregio Fryslân een Europese openbare aanbesteding uitgeschreven voor het vervangen van een 18-tal tankautosputen. De aanbesteding is gegund aan Kenbri Fire Fighting B.V. te Numansdorp met de afspraak om 18 autosputen in twee series te leveren. Begin 2018 is de eerste tankautosput geleverd. Gedurende de uitlevering van de eerste serie tankautosputen bleek er een bovengemiddeld aantal storingen te ontstaan die de inzetbaarheid van de tankautosput in gevaar bracht. In maart 2019 is in overleg met Kenbri besloten de uitlevering van de tankautosputen op 'hold' te zetten en eerst de storingen nader te onderzoeken en te verhelpen. Door met de leverancier het opleverprotocol opnieuw te doorlopen en dit protocol door een externe partij te laten begeleiden is er een kwaliteitsverbetering ontstaan in de voertuigen. Veiligheidsregio Fryslân heeft alle 18 tankautosputen geheel opnieuw afgenomen en zijn de eerste negen tankautosputen inmiddels operationeel inzetbaar. De tweede serie tankautosputen zijn inmiddels conform hetzelfde protocol uitgeleverd. Na een opleidingstraject bij de negen brandweerposten worden deze in het voorjaar van 2020 operationeel ingezet.

Koninklijke onderscheidingen brandweervrijwilligers

Begin 2019 heeft de Kanselarij der Nederlandse Orde aangegeven het automatisch toekennen van een koninklijke onderscheiding aan een brandweervrijwilliger die na 20 jaar of meer afscheid neemt, te beëindigen. De Kanselarij heeft brandweer nog wel de mogelijkheid geboden om alle brandweervrijwilligers die in 2019 20 jaar of langer in dienst waren voor te dragen voor een lintje. In Fryslân ontvangen 155 brandweervrijwilligers een koninklijke onderscheiding. In november en december zijn al op diverse brandweerposten koninklijke onderscheidingen feestelijk uitgereikt. In het eerste kwartaal van 2020 volgen meer feestelijke bijeenkomsten.

Uitvoering maatwerkpakketten Risicobeheersing

Na de regionalisering van Brandweer Fryslân in 2014 zijn met de Friese gemeenten afspraken gemaakt over de uitvoering van advies- en controletaken in het kader van Risicobeheersing. Elf gemeenten nemen maatwerkpakket 1 af en ontvangen adviezen en/of producten voor onder andere ruimtelijke ordening, milieu en evenementen. In 2014 is met de gemeenten en het bestuur vastgelegd voor welke vaste kostprijs de adviezen en producten worden uitgevoerd. Inmiddels is duidelijk dat deze kostprijs lager ligt dan aan capaciteit en reiskosten wordt ingezet. Het kantelpunt hiervoor lag al in 2016. Nu het aantal adviezen jaarlijks blijft toenemen, wil Brandweer Fryslân de kostprijs samen met de gemeenten herijken en dit aan het bestuur voorleggen. Het herijken wordt meegenomen in de afspraken die in het kader van de Omgevingswet met gemeenten worden gemaakt.

4.3. Operationele zaken

Advisering Risicobeheersing

In 2019 lag het aantal adviesaanvragen, die veelal vraag gestuurd zijn, op hetzelfde niveau als in 2018. Binnen het thema Omgevingsveiligheid zijn 276 adviezen aan gemeenten en provincie afgegeven. Ook op het gebied van brandveiligheid (Maatwerkpakket 1) lag het aantal producten met 1.135 gelijk aan 2018.

Er zijn 767 controles (en hercontroles) uitgevoerd in het kader van het toezicht op brandveiligheid. Voor de advisering op B (aandachts-) en C (risicovolle) evenementen zijn in 2019 234 producten en/of adviezen gerealiseerd. Het schouwen van evenemententerreinen en gebouwen, waarbij wordt gecontroleerd in hoeverre de (brand)veiligheid goed geborgd is op en rond een evenement, maakt hier ook onderdeel van uit.

Binnen de verschillende producten zijn de meeste aanvragen binnen de gestelde termijnen afgehandeld. Bij de advisering op brandveiligheid (MWP 1) was ruim 86% op tijd (binnen 10 dagen). Bij de controles geldt dat er twee controles meer zijn uitgevoerd dan er waren ingepland. Dit komt door hercontroles en het doorschuiven van controles uit 2018. Voor de adviezen voor de Omgevingsveiligheid (externe veiligheid) geldt dat 87% binnen de gestelde termijn van 20 dagen is afgegeven.

Advisering Risicobeheersing per product	
Productgroepen	Totaal aantal adviezen/producten
Advisering Omgevingsveiligheid	276 (incl. BRZO-inspecties)
Advisering brandveiligheid	1.135
Advisering Evenementen	234 (incl. schouws)
Toezicht brandveilig gebruik	767

Brandveilig leven

Het kabinetsbeleid om ouderen steeds langer zelfstandig thuis te laten wonen is een punt van zorg voor de brandweer. Landelijke cijfers laten zien dat ouderen vaker betrokken zijn bij brand in hun woonomgeving. Zelfstandig wonende senioren vormen dan ook een belangrijke doelgroep binnen het Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven 2019 – 2022. Fryslân-breed zijn er het afgelopen jaar 48 voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd gericht op deze doelgroep. Daarnaast zijn 38 voorlichtingen brandveiligheid georganiseerd gericht op zelfstandig wonende mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking. In samenwerking met diverse zorgorganisaties is fors ingezet op bewustwording over brandveiligheid in de intramurale zorg door middel van Geen Nood Bij Brand-trajecten. In 2019 zijn in nauwe samenwerking met de zorgorganisaties 47 trajecten doorlopen.

Ook binnen het basis-, middelbaar- en beroepsonderwijs waren we in 2019 opnieuw actief met ruim 200 gastlessen, workshops en overige voorlichtingsactiviteiten. In samenwerking met LTO Noord wordt invulling gegeven aan het landelijke actieprogramma brandveilige veestallen. Hierbij wordt opgetrokken met brandweervrijwilligers die in het dagelijks leven agrariër zijn, andere veiligheidsregio's, het middelbaar en hoger agrarisch onderwijs, verzekeraars en veeartsen. In 2020 krijgt dit een vervolg. Een mooie samenwerking was er daarnaast met de brandweren uit Groningen en Drenthe door het samen bemensen van een Pop-Up Store in IKEA. Ook zijn in 2019 nieuwe samenwerkingen aangegaan met externe partijen zoals woningcorporaties, de bibliotheek en plaatselijke belangen. Fryslân-breed zijn in 2019 ruim 16.000 personen rechtstreeks bereikt met onze doelgroepgerichte voorlichtingen.

Repressieve cijfers

Het aantal incidenten waarvoor Brandweer Fryslân is gealarmeerd lag in 2019 op 3573. Dit is een afname van 79 incidenten ten opzichte van 2018 (3652). Deze afname is terug te zien bij de categorieën brand en ongeval. Voor specifiek brand waren er 1329 alarmeringen in 2019 ten opzichte van 1511 alarmeringen in 2018. Voor ongeval geldt een afname van 108 alarmeringen. De brandweervaartuigen zijn in 2019 78 keer uitgevaren. In 2018 lag dit aantal op 89. Brandweer Fryslân kan geen directe aanleidingen (zoals weersomstandigheden) benoemen voor de afnames bij de verschillende inzetten. We monitoren om eventuele trends te ontdekken en hierop de anticiperen.

Van alle alarmeringen prio 1 brand in 2019 was Brandweer Fryslân bij 84% van die uitrukken op tijd. In 2018 was dat in 78% van de gevallen. Dit is conform de vastgestelde norm in het dekkingsplan 2.0 van Veiligheidsregio Fryslân.

In 2019 zijn er 20 grote branden geweest waarvoor Brandweer Fryslân met minimaal drie tankautosputen is uitgerukt. Dat zijn er vier meer dan in 2018. Er hebben vier zeer grote branden plaatsgevonden in tegenstelling tot vijf in 2018. In 2019 is Brandweer Fryslân 11 keer betrokken geweest bij een Grip-situatie. Het ging onder andere om de containercalamiteit, de 112 storing, de brand in de kippenschuur in Njard, de brand in een sporthal in Sint Nicolaasga, de kettingbotsingen nabij Akkrum en Heerenveen.

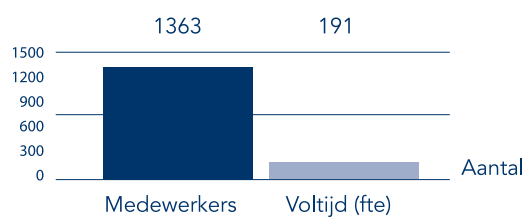
4.4. Wat heeft het gekost?

	Begroting na 1e wijziging			Realisatie 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Brandweer						
Producten brandweer	33.875.920	1.241.321	-32.634.599	34.761.656	1.443.514	-33.318.142
Dekkingsmiddelen Brandweer						
Rijksbijdrage BDuR	-	5.064.183	5.064.183	-	5.170.456	5.170.183
Gemeentelijke bijdrage	-	27.601.470	27.601.470	-	27.601.470	27.601.470
	-	31.341.520	31.341.520	-	32.771.926	32.771.926
Resultaat voor bestemming	33.875.920	33.906.974	31.054	34.761.656	34.215.440	-546.216
Reservemutaties brandweer		-31.054	-31.054	106.275	263.582	157.307
Totaal programma Brandweer na bestemming	33.875.920	33.875.920	-	34.867.931	34.479.022	-388.909

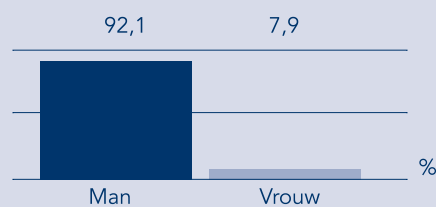
Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar paragraaf 7.6.

4.5. Feiten en cijfers programma Brandweer

Cijfers medewerkers

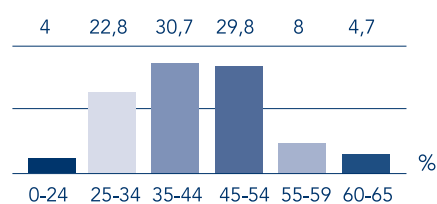

2. Aantal medewerkers	Aantal
Man	1256
Vrouw	107

3. Leeftijdsopbouw	Aantal
0-24	55
25-34	310
35-44	418
45-54	406
55-59	109
60-65	65

Gemiddelde leeftijd: 42 jaar

4. Verzuimcijfers	2017	2018	2019
Verzuim	3,53	2,91	2,29
Meldfrequentie	0,78	0,89	0,61

Activiteiten 2019

Incidenten waarvoor de brandweer in 2019 is gealarmeerd	Aantal
Alarm brand	708
Alarm overige	37
Brand	1329
Dienstverlening	599
Gezondheid	104
Leefmilieu	117
Ongeval	668
Veiligheid en openbare orde	10
Verkeer	1
Totaal	3573

Materieel(voer- en vaartuigen) 2019	Aantal
Tankautosputten (repressief inzetbaar)	74
Tankautosputten (t.b.v. opleiding en oefenen)	4
Personeels-/ materieelvoertuigen	66
Redvoertuigen	7
Hulpverleningsvoertuigen	5
Haakarmvoertuigen	15
OvD/HOvD-voertuigen	9
Voertuigen (overig, dienstauto's, etc.)	54
Vaartuigen (oppervlakteredding en duiktaken)	12

5. Programmaverantwoording Organisatie

5.1. Algemeen

Toekomstbestendige Bedrijfsvoering

Het afgelopen jaar stond vooral in het teken van 'Toekomstbestendige Bedrijfsvoering'. De afgelopen jaren werd steeds duidelijker dat de kwaliteit van de ondersteunende diensten onder druk stond, mede door een lopende taakstelling. In 2018 werd de taakstelling hierom tijdelijk stopgezet, en desalniettemin bleken de middelen niet toereikend. 2019 laat een identiek beeld zien.

Tegelijkertijd schreef één van de bestuurlijke afspraken van de organisatie voor dat er een benchmark werd uitgevoerd naar de ondersteunende diensten. Berenschot constateerde hetzelfde beeld: de bezetting is 'knap en krap' georganiseerd. Uit het vervolgonderzoek dat het dagelijks bestuur organiseerde bleek dat de organisatie hierdoor substantiële risico's loopt. Een veelvoud aan signalen die niet te negeren zijn voor het dagelijks bestuur. In de kaderbrief 2021 is daarom aan gemeenten het verzoek gedaan voor een kwaliteitsinjectie van € 2,5 miljoen structureel, waarvan € 1,3 miljoen direct. Een substantiële investering die ervoor zorgt dat de publieke gezondheidszorg, brandweertzorg en crisisbeheersing adequaat ondersteund kunnen blijven.

Operatie Doorlichting Begroting

Iedere drie jaar licht Veiligheidsregio Fryslân zijn begroting grondig door. Na Operatie Stofkam in 2016 was het nu tijd voor Operatie Doorlichting Begroting. Onder gedelegeerd opdrachtgeverschap van de auditcommissie werd onder aanvoering van portefeuillehouder Financiën Jeroen Gebben gekeken of de begroting realistisch geraamd is. De conclusie is helder: de begroting is sober en schraal. Alle posten zijn realistisch geraamd en daar waar ruimte zat, is deze meteen verwerkt in een lagere gemeentelijke bijdrage. Sterker nog, op het gebied van verzekeringen bleek een onvermijdelijke uitzetting nodig, omdat de ongevallenverzekering niet meer tegen dezelfde prijs als voorheen kan worden verkregen. De uitkomsten van Operatie Doorlichting Begroting zijn opgenomen in de kaderbrief 2021.

Uitstekend werkgeverschap

Het beleidsplan organisatie kent drie speerpunten: uitstekend werkgeverschap, duurzaamheid en digitale dienstverlening. Ambitie op het gebied van uitstekend werkgeverschap is om een Great Place to Work te zijn. Dit als middel om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst voldoende, goede, tevreden medewerkers op de juiste plaats in de organisatie hebben. De verwachting was dat uit de eerste meting vooral leerpunten kwamen om een volgende keer het certificaat te ontvangen. Immers, het gebeurt zelden dat het certificaat bij de eerste meting al wordt uitgereikt. En toch was dit het geval, waardoor 2019 het jaar werd waarin Veiligheidsregio Fryslân voor het eerst officieel zich een Great Place to Work mag noemen.

Duurzaamheid

Als overheidsorganisatie kan Veiligheidsregio Fryslân niet anders dan zijn steentje bij te dragen aan de opgaven op het gebied van duurzaamheid waar deze generatie voor staat. Onder het motto 'Groen is doen' is de organisatie vol energie van start gegaan om op de gebieden energie, mobiliteit en anders organiseren de organisatie te verduurzamen. Dit leidde onder andere aan een circulaire brandweerkazerne in Surhuisterveen en een vernieuwend concept van aanbesteden, genaamd adaptief contracteren. Het in de begroting genoemde resultaat van dit jaar was om een bestuurlijk plan op dit thema op te stellen. Er ligt in concept een plan, wat vooral gericht is op de uitvoering. Binnenkort vindt het gesprek met het bestuur plaats of het wenselijk is dat hier een bestuurlijke variant van gemaakt wordt, of dat een pragmatisch plan beter passend is.

Digitale dienstverlening

Veiligheidsregio Fryslân streeft naar 100% digitale dienstverlening voor de inwoners van Fryslân. Tegelijkertijd toonde Berenschot aan dat de ontwikkeling van informatiemanagement achterblijft. Deze zou op orde gebracht moeten worden met het concretiseren van het IM-plan. In het traject 'Toekomstbestendige Bedrijfsvoering' is deze aanbeveling overgenomen en om die reden is in de kaderbrief tweemaal € 200.000 aan incidentele middelen opgenomen. Vooruitlopend op definitieve besluitvorming heeft het algemeen bestuur in december de eerste investering van € 200.000 geaccordeerd, zodat de organisatie niet nog meer tijd verliest in het op orde brengen van informatiemanagement.

5.2. Behaalde resultaten

1. Tevredenheid bestuur

In 2019 stond een bestuurderstevredenheidsonderzoek gepland. Gelet op de wijzigingen in het bestuur als gevolg van verkiezingen en het vertrek van de voorzitter, is het onderzoek doorgeschoven naar 2020. Dit biedt iedereen de mogelijkheid om een meer gefundeerde uitspraak te doen over het functioneren van de veiligheidsregio. Tevens kunnen de uitkomsten van de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen hierin betrokken worden.

2. Formatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Veiligheidsregio Fryslân heeft zich de afgelopen jaren hard gemaakt om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een plek te geven in de organisatie. Ieder jaar kwam de organisatie een heel eind in het bereiken van het quotum zoals de Participatiewet die voorschrijft. In 2019 stagneerde die ontwikkeling. Het blijkt steeds lastiger om vacatures in te vullen door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zonder dat dit leidt tot een uitzetting van de formatie. Voldoen aan de norm vraagt extra middelen om passende functies te creëren, taken in te besteden tegen meerprijs en formatie voor het coördineren van deze functies. Veiligheidsregio Fryslân kiest ervoor zich binnen de bestaande mogelijkheden zich maximaal in te zetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar stelt hier geen extra middelen voor beschikbaar. Daardoor wordt automatisch de norm van de wet losgelaten. In 2019 was de norm om 483 uren te verlonen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Veiligheidsregio Fryslân heeft 256 van deze uren in kunnen vullen binnen de bestaande formatie.

3. Betaaltermijn

De ambitie om 95% van de facturen binnen 21 dagen te betalen, is net niet gerealiseerd. De teller blijft uiteindelijk steken op 91%. Wel blijft de gemiddelde betaaltermijn laag. Veiligheidsregio Fryslân betaalt zijn facturen gemiddeld in 11 dagen. Een knappe prestatie. Tegelijkertijd blijven we ons inspannen om 95% van de facturen binnen 21 dagen te betalen.

4. Effectiviteit ondersteuning

Het meten van effectiviteit van processen blijkt lastiger te zijn dan gedacht. Om toch een indruk te krijgen van de prestaties van de ondersteunende diensten is dit jaar ervoor gekozen om de tevredenheid van collega's te meten. Dit was onderdeel van het onderzoek van Berenschot. Hieruit bleek dat de tevredenheid over de bestaande dienstverlening van de ondersteunende diensten gemiddeld een 7,6 scoort. Een knap resultaat, behaalt met een krappe personele bezetting.

5. Datalekken

We hebben geen datalekken hoeven melden het afgelopen jaar.

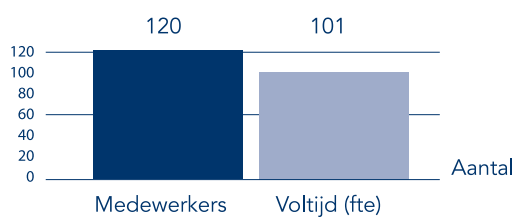
5.3. Wat heeft het gekost?

	Begroting na 1e wijziging			Realisatie 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Organisatie						
Organisatie-overhead	12.671.475	183.347	-12.488.128	14.411.808	1.656.558	-12.755.250
Dekkingsmiddelen Organisatie						
Gemeentelijke bijdrage	-	12.121.878	12.121.878	-	12.121.877	12.121.877
Resultaat voor bestemming	12.671.475	12.305.225	-366.250	14.411.808	13.778.435	-633.373
Reservemutaties Organisatie		366.250	366.250	10.882	367.541	-356.659
Totaal programma Organisatie na bestemming	12.671.475	12.671.475	-	14.422.690	14.145.976	-276.714

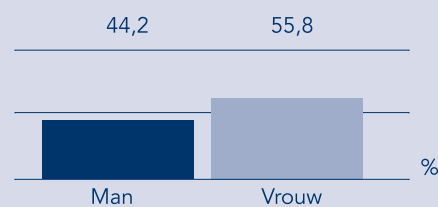
Voor een toelichting op de verschillen wordt verwezen naar paragraaf 7.6.

5.4. Feiten en cijfers programma Organisatie

Cijfers medewerkers

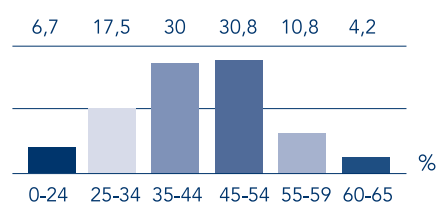

2. Aantal medewerkers	Aantal
Man	53
Vrouw	67

3. Leeftijdsopbouw	Aantal
0-24	8
25-34	21
35-44	36
45-54	37
55-59	13
60-65	5

Gemiddelde leeftijd: 42 jaar

4. Verzuimcijfers	2017	2018	2019
Verzuim	2,4	3,23	2,29
Meldfrequentie	0,84	0,82	0,61

6. Paragrafen

6.1. Financiering

Financieringsbeleid en afdekken van risico's

Het financieringsbeleid van Veiligheidsregio Fryslân is erop gericht de financieringsrisico's voor langere tijd af te dekken met vastrentende leningen. De omvang en looptijd van deze leningen wordt afgestemd op de omvang en levensduur van de materiële vaste activa en gepland binnen de kaders voor de renterisiconorm. Afhankelijk van de situatie op de kapitaalmarkt en de hoogte van eigen financieringsmiddelen (eigen vermogen, voorzieningen en werkkapitaal) bestaat de mogelijkheid een deel (tot de kasgeldlimiet) kortlopend te financieren. Bij de financiering worden geen zekerheden verstrekt en worden geen afgeleide financiële instrumenten ingezet.

Leningenportefeuille en liquiditeit

In 2019 is een nieuwe langlopende lening aangetrokken van € 13.000.000. Het verloop van de lening portefeuille is daarmee als volgt:

Saldo per 1 januari	€ 42.508.367
Opname	€ 13.000.000 +
Reguliere aflossingen	€ 4.248.564 -/-
Saldo per 31 december	€ 51.259.803

Met ingang van de begroting over 2017 wordt een omslagrente gehanteerd van 2,5% voor het toerekenen van rente aan de programma's. De werkelijke omslagrente wijkt niet significant af van het percentage dat is begroot.

Kasgeldlimiet

Bij het huidige begrotingstotaal van € 73,9 miljoen is de kasgeldlimiet voor 2019 uitgekomen op € 6,1 miljoen (8,2%). Op diverse momenten gedurende het jaar is sprake geweest van een netto vlottende schuld, tot maximaal € 4 miljoen. De kasgeldlimiet werd in 2019 derhalve niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm voor 2019 is gesteld op 20% van het begrotingstotaal, ofwel € 14,8 miljoen. Dit betekent dat in 2019 voor maximaal € 14,8 miljoen mocht worden afgelost. In 2019 komt het totaal aan aflossingen op € 4,2 miljoen, derhalve ruim onder de renterisiconorm. Bij het samenstellen van de lening portefeuille is ervoor gezorgd dat ook in de toekomst de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Schatkistbankieren

Sinds 15 december 2013 is de 'Wet verplicht schatkistbankieren' van toepassing. Met ingang van deze datum dient Veiligheidsregio Fryslân haar overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist. Dit met uitzondering van een saldo tot het geldende drempelbedrag, wat voor 2019 is gesteld op € 563.000. De naleving van de regeling is conform het BBV opgenomen in de toelichting op de balans, onderdeel kortlopende vorderingen. Hieruit blijkt dat het drempelbedrag niet wordt overschreden.

Bespaarde rente FLO-overgangsrecht

In juli 2018 heeft gemeente Leeuwarden zijn verplichting inzake het FLO-overgangsrecht afgekocht bij de VRF. Uit de ontvangen afkoopsom van € 7,8 miljoen is een voorziening gevormd voor de contante waarde van de verplichting per 1 januari 2018 (€ 7,1 miljoen), het restant is gestort in een bestemmingsreserve. Conform het besluit van het algemeen bestuur wordt de met de afkoopsom bespaarde rente gebruikt om de voorziening (die gewaardeerd is op contante waarde) op te renten en om rente toe te voegen aan de bestemmingsreserve.

6.2. Weerstandsvermogen en risico-beheersing

In het BBV wordt het weerstandsvermogen omschreven als de relatie tussen de weerstandscapaciteit van de organisatie en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen kan ook worden omschreven als de mate waarin de organisatie in staat is om omvangrijke tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid hoeft te worden aangepast. De weerstandscapaciteit dient dus om de continuïteit van de organisatie te waarborgen.

Beleid

Het beleid rondom weerstandsvermogen en risicobeheersing is vastgelegd in de beleidsnota 'Weerstandsvermogen 2019-2022'. De hoofdlijnen van dit beleid zijn als volgt:

- Binnen de gemeenschappelijke regeling wordt geen eigen weerstandscapaciteit aangehouden. In plaats daarvan worden de gemeenten geïnformeerd over de risico's die aanwezig zijn, en hun aandeel daarin, zodat ze hier rekening mee kunnen houden in hun eigen paragraaf weerstandsvermogen;
- In de paragraaf weerstandsvermogen worden naast de reguliere risico's ook de risico's opgenomen die mogelijk structurele impact kunnen hebben op de begroting van de VRF (zie kopje 'structurele risico's');
- De gemeenschappelijke regeling maakt gebruik van een egalisatiereserve, die wordt gebruikt om incidentele schommelingen in het resultaat op te vangen. Het saldo van de egalisatiereserve heeft een omvang van tussen de 2% en 5% van het begrotings-totaal;
- Er wordt geen post onvoorzien aangehouden in de begroting. Het eerder als 'onvoorzien' aangemerkte budget heeft geen relatie met het risicoprofiel, en is daarom omgevormd naar een budget voor bovenmatige personele fricties.

Algemene risico's

Sinds de vaststelling van de nota weerstandsvermogen zijn geen wijzigingen opgetreden in de risico's die meewegen voor de weerstandscapaciteit. Dit zijn de volgende zaken:

- Wegvallen van maatwerk- en markttaken: de Veiligheidsregio Fryslân voert diverse taken uit die nauw verbonden zijn met de basistaak, maar niet collectief worden uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn maatwerk JGZ, dienstverlening WABO en reizigersvaccinaties. Op deze taken wordt deels vast personeel ingezet, en wordt een beroep gedaan op overhead. Daarnaast wordt een winstmarge op deze taken gecalculeerd, die er voor zorgt dat de collectieve basistaak goedkoper wordt. Wegvallen van deze taken zorgt zowel voor incidentele fricties als voor het vervallen van structurele dekking;
- Fysieke en psychische schade door werkzaamheden: het optreden van personeel en vrijwilligers bij incidenten kan fysieke en psychische schade opleveren, die niet altijd goed te verzekeren is. De gevolgen hiervan kunnen verstrekend zijn, bijvoorbeeld blijvende arbeidsongeschiktheid;
- Het niet kunnen werven van voldoende kwalitatief personeel, waardoor de taak-uitvoering in gevaar komt: bij de huidige arbeidsmarkt is het lastig om voldoende kwalitatief personeel te werven. Dit probleem doet zich voor bij alle organisatie-onderdelen. Het gevolg kan zijn dat de kwaliteit van de dienstverlening onder druk komt of alleen kan worden gerealiseerd tegen onevenredig hoge kosten.

Weerstandscapaciteit

De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen weerstandscapaciteit. De risico's die zich voordoen worden daarom in beginsel afgewenteld op de deelnemende gemeenten. Voor elke gemeente wordt inzichtelijk gemaakt welk aandeel zij heeft in de hierboven genoemde risico's, analoog aan de verdeelsleutel van de gemeentelijke bijdragen in de GR.

Structurele risico's

Voor de komende jaren zijn enkele grote structurele risico's aangemerkt, dit betreft:

Wet Normalisering rechtspositie ambtenaren

De wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) is op 1 januari 2020 in werking getreden. De wet zorgt ervoor dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde arbeidsrechtelijke positie krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. Voor veiligheidsregio's is de invoering uitgesteld tot 1 januari 2021, onder meer in verband met de bijzondere positie van brandweervrijwilligers. Het nog steeds onduidelijk is wat de gevolgen zijn voor medewerkers van veiligheidsregio's.

Taakdifferentiatie brandweervrijwilligers

Het huidige systeem van een aparte rechtspositie voor brandweervrijwilligers is in strijd met de Europese wet- en regelgeving. Na deze uitspraak door het Europese Hof volgt de vraag welk systeem van brandweezorg wel toekomstbestendig is. Binnen de gestelde juridische kaders kan de huidige vorm van vrijwilligheid bij de brandweer niet blijven bestaan. Daarom worden Veiligheidsregio's gedwongen om na te denken over de consequenties hiervan.

Op 9 december sprak het Veiligheidsberaad met Minister Grapperhaus van Justitie en Veiligheid (JenV) over de opbrengst van de door hen ingestelde Denktank taakdifferentiatie brandweer. De Denktank had als opdracht te onderzoeken hoe, met behoud van vrijwilligheid, de brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel zijn te onderscheiden van de beroepskrachten. Er moet worden voldaan aan de normen uit Europese en internationale regelgeving en jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie. Het Veiligheidsberaad en de Minister hebben de Denktank de vervolgoedracht tot nadere uitwerking gegeven, zodat besluitvorming kan plaatsvinden. Dit houdt in het kort in dat zij het verschil in taken gaan beschrijven tussen vrijwilligers en beroepskrachten. En vervolgens kijken naar wat dit betekent naar het vakbekwaam worden en blijven.

Het Veiligheidsberaad en de Minister van JenV streven naar een stelsel inclusief vrijwilligheid, dat in alle veiligheidsregio's kan worden gehanteerd en zoveel mogelijk kan worden afgestemd op de behoeften per Veiligheidsregio. Nog voor de zomer van 2020 vindt besluitvorming plaats tijdens het overleg van het Veiligheidsberaad met de Minister van JenV. Na dit besluit kan Brandweer Fryslân beoordelen wat de consequenties zijn en welke effect dit heeft op de begroting.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

Eind 2020 brengt de evaluatiecommissie Wvr haar onderzoeksrapport uit naar de doeltreffendheid en de effecten van de Wet veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de praktijk. Het is zeer waarschijnlijk dat deze evaluatie vanaf 2021 bestuurlijke, organisatorische en/of financiële gevolgen heeft voor VRF.

Evaluatie wet gemeenschappelijke regelingen

In 2019 een wetswijziging voorbereid van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Doel hiervan is versterking van de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Op het moment van schrijven van deze jaarrekening is de samenhang met de evaluatie Wvr en de impact van de uiteindelijke wijzigingen Wgr nog onvoldoende duidelijk. Wel is duidelijk dat een wetwijziging betekent dat de gemeenschappelijke regeling VRF moet worden aangepast.

Strategische agenda Veiligheidsberaad

Met de strategische agenda verbetert de samenwerking tussen veiligheidsregio's, het Rijk en publieke en private crisisspartners. Voor de veiligheidsregio's zijn de prioriteiten 'Kwaliteit en Vergelijkbaarheid' (inmiddels 'Presterend Vermogen' genoemd), 'Versterking Bevolkingszorg' en 'Bovenregionale operationele besluitvorming' vastgesteld. In het meerjarenbeleidsplan Veiligheid 2019-2022 anticipeert de VRF op deze drie landelijke thema's. Op voorhand verwachten we geen extra inzet van middelen.

Externe veiligheid

Sinds de inwerkingtreding van het Besluit externe veiligheid (Bevi) in 2004 ontvangen (regionale) brandweren de Impuls OmgevingsVeiligheid (IOV)-gelden. Eerst bedoeld als impuls voor de uitvoering van de toen nieuwe taken op het gebied van externe veiligheid en sinds 2015 voor de voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Brandweer Fryslân ontvangt jaarlijks € 100.000. Dit bedrag wordt ingezet voor het reguliere advieswerk aan gemeenten, provincie, rijk en defensie. Ook geeft het dekking aan het project Omgevingswet (onderdeel brandweer) en het bekostigen van de projecten die samen met de veiligheidsregio's Groningen en Drenthe worden uitgevoerd.

Door een verschuiving van verantwoordelijkheden bij de ministeries is vanaf 2021 een korting op de IOV-gelden te verwachten. Precieze duidelijkheid hierover wordt 2020 verwacht. Ook kunnen dan de gevolgen en mogelijke maatregelen voor afdeling Risicobeheersing in beeld worden gebracht. Het bestuur is hierover geïnformeerd in de vergadering van februari 2020.

Functioneel leeftijdsontslag (FLO)

Door de landelijke netto afspraak hebben wijzing in diverse wet- en regelgeving, zoals cao-verhogingen, directe financiële gevolgen op het FLO. De cao gemeenten 01-01-2020 tot 01-01-2021 en de afschaffing van de levensloopregeling zorgen er voor dat de bestemmingsreserve eerder uitgeput is dan waar rekening mee is gehouden op moment van overname.

Forensische geneeskunde

De Nationale Politie zal de medische arrestantenzorg aanbesteden, waarbij de kans bestaat dat dit niet aan de GGD wordt gegund. Het directe financiële effect van het verliezen van de aanbesteding medische arrestantenzorg is het vervallen van het begrote voordeel. De gemeentelijke bijdrage stijgt dan met € 35.233. Voor de uitvoering van forensische geneeskunde is samenwerking in Noord-Nederland noodzakelijk. Binnen deze Noordelijke samenwerking is een efficiëntere inzet van artsen mogelijk. De verwachting is dat hiermee het vervallen van het begrote voordeel kan worden opgevangen.

Rente

Op dit moment zijn de financieringslasten erg laag, door de huidige rentesystematiek levert dit een voordeel op voor de gemeenten. Echter bij een stijgende marktrente zal de rentelast hoger worden dan de beschikbare uitzetting van de kapitaalslasten, wat resulteert in een direct nadeel voor de gemeenten.

Vervallen risico's

Openbaar meldsysteem

Na diverse onderzoeken en een gerechtelijke uitspraak komen de inkomsten voor de regierol op het OMS per juni 2020 te vervallen. Dit betreft een structureel bedrag van € 200.000. In de Kaderbrief 2020 is toegezegd dat aan het bestuur wordt voorgelegd hoe hiermee om te gaan. Op dit moment worden de gevolgen en mogelijke maatregelen bij afdeling Risicobeheersing in beeld gebracht. Het bestuur is hierover geïnformeerd in de vergadering van februari 2020.

Financiële kengetallen

Van de in het BBV opgenomen kengetallen zijn vier van toepassing bij Veiligheidsregio Fryslân. Deze kengetallen zijn als volgt uitgewerkt:

Kengetallen	Jaarverslag 2018	Begroting 2019	Jaarverslag 2019
Netto-schuldquote	58,37%	83,01%	67,83%
Netto-schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	58,37%	83,01%	67,83%
Solvabiliteit	8,25%	5,22%	4,92%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Netto schuldquote

De netto-schuldquote weerspiegelt het schuldenniveau van de organisatie ten opzichte van de exploitatie. Hoe hoger het getal, hoe groter de netto-schuld ten opzichte van het begrotingstotaal. Dat de netto-schuldquote veel lager is dan begroot, wordt vooral veroorzaakt door de ontvangen afkoopsom voor het FLO-overgangsrecht van € 7,8 miljoen. Dit bedrag is ingezet als onderdeel van de financiering, in plaats van een geplande langlopende lening.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de organisatie kan voldoen aan haar financiële verplichtingen, en wordt berekend als het aandeel eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (balanstotaal). In de in de nota's weerstandsvermogen en reserves/voorzieningen is vastgelegd dat de aangehouden reserves minimaal zijn. Anderzijds leiden de kapitaalintensieve activiteiten tot een hoge mate van externe financiering. De solvabiliteit is als gevolg van deze factoren laag. De solvabiliteit is lager dan begroot, door de lagere reservepositie als gevolg van de egalisatiereserve en door het exploitatieresultaat.

6.3. Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid rondom het beheer van de gebouwen die Veiligheidsregio Fryslân in eigendom heeft. De organisatie de volgende gebouwen in eigendom/beheer:

- het hoofdkantoor aan de Harlingertrekweg
- 65 Brandweerkazernes, waarvan 47 in eigendom
- 48 locaties voor JGZ, allen gehuurd
- het regionaal coördinatie centrum (RCC), ondergebracht bij de meldkamer

Kwaliteitsniveau

Voor de gebouwen die Veiligheidsregio Fryslân in eigendom heeft, staat het gewenste kwaliteitsniveau op een redelijke conditie, conditieniveau 3 (Plaatselijk zichtbare veroudering, functievervulling van bouw- en installatiedelen niet in gevaar, NEN 2767). Om deze kwaliteit te kunnen waarborgen zijn voor de eigendomslocaties meerjarige onderhoudsplanningen aanwezig. Bij de huurlocaties wordt ernaar gestreefd een vergelijkbaar kwaliteitsniveau vast te leggen in de huurovereenkomsten.

Voor het egaliseren van de lasten van groot onderhoud over de jaren wordt gebruik gemaakt van een onderhoudsvoorziening. De dotatie aan de voorziening is het gemiddelde bedrag van het groot onderhoud dat de komende 30 jaar gepland is. Periodiek vindt er een herijking plaats van de onderhoudsbegroting. Vervangingen boven € 10.000 zijn opgenomen in het meer jaren investeringsprogramma (MIP).

Kazernebudgetten

De budgetten voor kapitaallasten zijn gebaseerd op het huidige areaal en op het prijspeil waarop de investeringen in het verleden door de gemeenten zijn gedaan. Voor de toekomstige vervanging geldt dat dit tegen een hoger prijspeil moet worden gedaan. Voor dit effect is een uitzetting opgenomen in de begroting vanaf 2021, als onderdeel van de uitwerking van dekkingsplan 2.0. Hierdoor is de vervanging van de vastgoedportefeuille op de lange termijn geborgd.

Vanuit Dekkingsplan 2.0 is de opdracht ontstaan voor de realisatie van een 66e kazerne in Oudega (Sm). De opleiding van de vrijwilligers is momenteel in volle gang. Als de manschappen straks opgeleid zijn moet ook de huisvesting geregeld zijn. Veiligheidsregio Fryslân is momenteel diverse locaties in Oudega aan het onderzoeken. Het doel is om 2022 met minimaal 16 personen in verschillende functies operationeel te zijn.

Deel II Jaarrekening 2019

Veiligheidsregio Fryslân

7. Jaarrekening

7.1. Balans per 31 december 2019

ACTIVA	31-12-2019		31-12-2018	
Vaste activa				
Materiële vaste Activa				
Investerings met een economisch nut		67.625.559		58.904.718
Flottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	197.043		178.925	
Rekening-courant verhouding met het Rijk	1.175.019		1.145.228	
Overige vorderingen	985.225		367.647	
		2.357.287		1.690.800
Liquide middelen		298.469		458.567
Overlopende activa				
Nog te ontvangen subsidies	240.721		291.192	
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	2.811.021		2.479.876	
		3.051.742		2.771.068
		73.333.057		63.826.153

PASSIVA	31-12-2019		31-12-2018	
Vaste passiva				
Eigen Vermogen				
Algemene reserve				
Egalisatiereserve	2.212.413		2.253.754	
Bestemmingsreserves	1.926.732		1.138.678	
Nog te bestemmen resultaat	-524.311		1.873.661	
		3.614.834		5.266.093
Voorzieningen				
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.490.453		7.443.027	
Voorzieningen ter egalisatie van lasten	1.320.646		1.137.796	
		9.811.099		8.580.823
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen		51.259.803		42.508.367
Flottende passiva				
Flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar				
Kasgeldlening	1.000.000			
Overige schulden	5.968.283		4.547.419	
		6.968.283		4.547.419
Overlopende passiva				
Vooruitontvangen subsidies	310.443		508.717	
Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen	1.368.595		2.414.734	
		1.679.038		2.923.451
		73.333.057		63.826.153

7.2. Programmarekening 2019 - deel 1

	Primitieve begroting			Begroting na 1e wijziging			Realisatie 2019			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil
Programma Gezondheid										
Pijler 1	12.777.190	140.947	-12.636.243	13.503.219	140.947	-13.362.272	15.246.010	1.582.554	-13.663.456	-301.184
Pijler 2	8.455.453	2.682.025	-5.773.428	8.455.453	2.682.025	-5.773.428	9.912.294	4.896.798	-5.015.496	757.932
Pijler 3	1.022.946	572.456	-450.490	1.022.946	572.456	-450.490	1.325.624	865.400	406.224	-9.734
Pijler 4	1.178.035	1.178.035	-	1.178.035	1.178.035	-	1.541.929	1.418.176	-123.753	-123.753
	23.433.624	4.573.463	-18.800.161	24.159.653	4.573.463	-19.586.190	28.025.857	8.762.928	-19.262.929	323.261
Dekkingsmiddelen gezondheid										
Gemeentelijke bijdrage	-	18.800.161	18.800.161	-	18.800.161	18.800.161	-	18.800.161	18.800.161	-
	-	18.800.161	18.800.161	-	18.800.161	18.800.161	-	18.800.161	18.800.161	-
Resultaat voor bestemming	23.433.624	23.373.624	-60.000	24.159.653	23.373.624	-786.029	28.025.857	27.563.089	-462.768	323.261
Reservemutaties gezondheid	100.000	160.000	60.000	100.000	886.029	786.029	100.000	707.929	607.929	-178.100
Totaal programma Gezondheid na bestemming	23.533.624	23.533.503	-	24.259.653	24.259.653	-	28.125.857	28.271.018	145.161	145.161
Programma crisisbeheersing										
Producten Crisisbeheersing	4.170.171	188.203	-3.981.968	4.232.447	188.203	-4.044.244	4.353.055	304.963	-4.048.092	-3.848
Dekkingsmiddelen crisisbeheersing										
Rijksbijdrage BDuR	-	2.726.868	2.726.868	-	2.726.868	2.726.868	-	2.784.092	2.784.092	57.224
Gemeentelijke bijdrage	-	1.255.100	1.255.100	-	1.255.100	1.255.100	-	1.255.100	1.255.100	-
	-	3.981.968	3.981.968	-	3.981.968	3.981.968	-	4.039.192	4.039.192	57.224
Resultaat voor bestemming	-	4.170.171	4.170.171	4.232.447	4.170.171	-62.276	4.353.055	4.344.155	-8.900	53.376
Reservemutaties crisisbeheersing	-	-	-	-	62.276	62.276	57.225	62.276	5.051	-57.225
Totaal programma Crisisbeheersing na bestemming	4.170.171	4.170.171	-	4.232.447	4.232.447	-	4.410.280	4.406.431	-3.849	-3.849

7.3. Programmarekening 2019 - deel 2

	Primitieve begroting			Begroting na 1e wijziging			Realisatie 2019			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil
Programma Brandweer										
Producten brandweer	33.906.974	1.241.321	-32.665.653	33.875.920	1.241.321	-32.634.599	34.761.656	1.443.514	-33.318.142	-683.543
Dekkingsmiddelen Brandweer										
Rijksbijdrage BDuR	-	5.064.183	5.064.183	-	5.064.183	5.064.183		5.170.487	5.170.456	106.273
Gemeentelijke bijdrage	-	27.601.470	27.601.470	-	27.601.470	27.601.470		27.601.470	27.601.470	-
	33.906.974	33.906.974	31.297.320	-	31.341.520	31.341.520	-	32.771.926	32.771.926	-577.270
Resultaat voor bestemming	33.906.974	33.906.974	-31.297.320	33.875.920	33.906.974	31.054	34.761.656	34.215.440	-546.216	577.270
Reservemutaties brandweer	-	-	-		-31.054	-31.054	106.276	263.582	157.307	188.361
Totaal programma brandweer na bestemming	33.906.974	33.906.974	-	33.875.920	33.875.920	-	34.867.931	34.479.022	-388.909	-388.909
Programma organisatie										
Organisatie-overhead	12.321.725	183.347	-12.138.378	12.671.475	183.347	-12.488.128	14.411.808	1.656.558	-12.755.250	267.122
Dekkingsmiddelen organisatie										
Gemeentelijke bijdrage	-	12.121.878	12.138.725	-	12.121.878	12.121.878	-	12.121.877	12.121.877	-1
Resultaat voor bestemming	12.321.725	12.321.725	-	12.671.119	12.305.225	-366.250	14.411.808	13.778.435	-633.373	-267.123
Reservemutaties organisatie			-		366.250	-366.250	10.882	367.541	356.659	-9.591
Totaal programma organisatie na bestemming	12.321.725	12.321.725	-	12.671.475	12.671.475	-	14.422.690	14.145.976	-276.714	-276.714
Resultaat na bestemming	73.932.494	73.932.494	-	75.039.495	75.039.495	-	81.826.758	81.302.447	-524.311	-524.311

Conform het nieuwe BBV dient vanaf 2018 eveneens onderstaande opstelling per taakveld te worden opgenomen in de jaarrekening. Deze is opgesteld conform de daarvoor uitgegeven handreiking van de Commissie BBV.

Overzicht baten en lasten art 27 BBV

	Lasten	Baten	Saldo
Programma gezondheid	26.810.941	27.563.089	752.148
Programma crisisbeheersing	3.992.312	4.344.155	351.843
Programma brandweer	32.756.249	34.215.362	1.459.113
Programma organisatie	850.934	12.121.877	11.270.943
Algemene dekkingsmiddelen	-275.191	-	275.191
Overhead	16.673.850	1.656.558	-15.017.292
Heffing vpb	6.200	78	-6.122
Onvoorzien	515.000	-	-515.000
Saldo van baten en lasten	81.330.295	79.901.119	-1.429.176
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	496.463	1.401.328	904.865
Resultaat	81.826.758	81.302.447	-524.311

7.4. Waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen

De jaarrekening 2019 van Veiligheidsregio Fryslân is opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de nadere aanwijzingen in de Financiële verordening van Veiligheidsregio Fryslân.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreffen uitsluitend investeringen met een economisch nut. De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen. Eventueel wordt rekening gehouden met een restwaarde.

Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven, met uitzondering van voorzieningen aan gronden en terreinen. Met afschrijven wordt begonnen vanaf 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik is genomen.

De afschrijvingstermijnen zijn in 2018 aangepast, aangezien de tot dat moment gehanteerde termijnen niet altijd goed aansloten bij de technische levensduur van de activa. Deze wijziging is door het dagelijks bestuur vastgesteld als wijziging van de bijlage bij de financiële verordening.

Voor de verschillende categorieën van activa worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Categorie	Termijn in jaren
Bedrijfsgebouwen	50
Ademluchtflessen	30
BZK-materieel (zoals haakarmbakken)	25
Renovatie, restauratie en verbouwing van bedrijfsgebouwen	20
Technische installaties in bedrijfsgebouwen	20
Voorzieningen aan terreinen (zoals parkeerplaatsen)	20
Containers, wasmanden op wielen	20
Redvoertuigen	20
Motorspuitaanhangsers	20
Tankautospuiten	16
Standaard bekleding tankautospuiten	16
Hulpverleningsvoertuigen	15
Standaard bekleding hulpverleningsvoertuigen	15
Brandweervaartuigen	15
Noodaggregaat	15
Medische apparatuur TBC	15
Overig brandweermaterieel	10 of 15
Oefenmaterieel brandweer	10
Dienstauto's brandweer	10
Personeel/materieelwagens	10
Ademluchtapparatuur (niet zijnde ademluchtflessen)	10
Persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals confectie-bluskleding, trainingspak)	10

Categorie	Termijn in jaren
Kantoormeubilair	10
Inventaris tankautospuut	8
Redgereedschap tankautospuut	8
Redgereedschap hulpverleningsvoertuig	7,5
OVD-voertuigen	7
Heftrucks	7
Alarmeringsmiddelen mobilifoons	7
Persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals helmen, 1e bluskleding, gaspakken, enz.)	7
Alarmeringsmiddelen portofoons	6
Persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals handschoen, laarzen)	5
Overige kantoorinventaris	5
Gebruikerssoftware	5
Werkplek automatisering t/m 2017	5
Overige medische apparatuur	5
PSU GHOR functionarissen	5
Werkplek automatisering vanaf 2018	4
Explosiemeters/Warmtebeeldcamera's	4
Systeem soft- en hardware	3
Mobiele telefoons; tablets; iPads	3
Telefooncentrale	3

Indien aan een gebouw waarde vermeerderende aanpassingen worden gedaan, wordt voor de afschrijvingsduur aangesloten bij het restant levensduur van het bestaande actief.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Bij de vorderingen wordt rekening gehouden met noodzakelijk geachte waarderingscorrecties in verband met oninbaarheid.

Voorzieningen

De voorzieningen worden opgenomen tegen historische kostprijs.

Baten en lasten

De baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Baten worden slechts in aanmerking genomen voor zover zij gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen worden niet in de balans opgenomen. De lasten die hieruit voortvloeien worden onder de bedrijfslasten verantwoord.

7.5. Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

Het verloop in de materiële vaste activa is als volgt:

Verloopoverzicht materiële vaste activa					
	Saldo 01.01.2019	Investerings	Desinvestering	Afschrijvingen	Saldo 31.12.19
Gronden en terreinen	1.390.393	330.794		13.280	1.707.907
Bedrijfsgebouwen	25.800.846	1.400.367	-	792.932	26.408.281
Vervoermiddelen	15.447.574	8.812.963	184.234	1.605.072	22.426.062
Machines, apparaten, installaties	4.861.521	322.457		480.828	4.703.150
Overige materiële vaste activa	10.646.957	2.601.485	8.234	1.979.890	10.260.318
	58.147.291	13.468.066	192.468	4.917.171	66.505.718

	Saldo 01.01.2019	Investerings	Activering	Saldo 31.12.19
Investeringsprojecten in uitvoering	757.428	13.830.481	13.468.066	1.119.943
	757.428	13.830.481	13.468.066	1.119.943

	Saldo 31.12.19
Materiële vaste activa	66.505.718
Investeringsprojecten in uitvoering	1.119.943
Totaal materiële vaste activa	67.625.561

De belangrijkste investeringen in materiële vastebetreffen:

Tankautospuut incl. bekapping	€ 3.746.000
Redvoertuigen	€ 1.475.000
Haakarmvoertuigen	€ 1.194.000
Personeel- en materiaal voertuigen	€ 1.350.000
Brandweerkazerne Surhuisterveen	€ 1.350.000
Diverse verbouwingen	€ 588.000
Werkplekken "Nieuwe werken"	€ 329.000
Installaties kazerne Surhuisterveen	€ 322.000

Uitzettingen met een looptijd van korter dan 1 jaar

Schatkistbankieren

Veiligheidsregio Fryslân neemt deel aan verplicht schatkistbankieren. Hiertoe is een overeenkomst afgesloten met het Rijk en worden overtollige tegoeden aangehouden in de schatkist. De Veiligheidsregio mag tot een bedrag van € 563.000 buiten de schatkist aanhouden. Per kwartaal was dit saldo gemiddeld als volgt:

Eerste kwartaal	€ 447.000
Tweede kwartaal	€ 458.000
Derde kwartaal	€ 379.000
Vierde kwartaal	€ 458.000

Het drempelbedrag is derhalve in 2019 niet overschreden.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn als volgt te specificeren:

Nog te ontvangen subsidiebedragen	€ 240.721
Vooruitbetaalde bedragen	€ 622.355
Overige nog te ontvangen bedragen	€ 2.188.666
	€ 3.051.742

Nog te ontvangen subsidiebedragen

	Saldo 01.01.2019	Voorschotten	Gemaakte kosten	Saldo 31-12-2019
Impuls omgevingsveiligheid	290.245	370.485	320.961	240.721
Premiekorting, salariskosten	947	11.434	10.487	-
Totaal	291.192	301.679	251.208	240.721

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (voormalig I&M) stelt jaarlijks een subsidie beschikbaar voor verbetering van taken rondom omgevingsveiligheid. Deze subsidies zijn bedoeld voor de centrale overheden ter voorbereiding op de komst van de Omgevingswet in 2021. Veiligheidsregio Fryslân heeft voor 2019 een bedrag van € 320.961 beschikbaar. In dit bedrag zijn tevens de beschikkingen voor de Veiligheidsregio's Groningen en Drenthe opgenomen. VR Fryslân vervult binnen het landsdeel Noord daarmee de kassiersfunctie voor de drie noordelijke regio's.

In totaal is in 2019 een bedrag van € 320.961 gespendeerd aan taken die vallen onder de subsidieregeling. Dat heeft in Fryslân geresulteerd in zo'n 400 producten. Daarnaast zijn er in samenwerking met Veiligheidsregio's Drenthe en Groningen projecten uitgevoerd om de onderlinge samenwerking te verbeteren.

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves is als volgt:

	01-01-2019	Stortingen	Onttrekkingen	31-12-2019
Algemene reserve				
Egalisatiereserve	2.253.754	830.660	872.001	2.212.413
	2.253.754	830.660	872.001	2.212.413
Bestemmingsreserves				
Rechtspositie	34.839	-	17.791	17.048
Gezondheidsmonitor	168.552	100.000	64.900	203.652
FLO	435.287	174.381	294.636	315.032
Uitwerkingskader Meldkamer	500.000			500.000
JGZ 3.0		1.043.000	152.000	891.000
	1.138.678	1.317.381	529.327	1.926.732
Totaal eigen vermogen	3.392.432	2.148.041	1.401.328	4.139.145

Egalisatiereserve

Op 19 december 2018 is door het algemeen bestuur de beleidsnota weerstandvermogen en risicobeheersing vastgesteld. Daarin is besloten om gebruik te maken van een egalisatiereserve, die gebruikt wordt om tussentijdse fluctuaties in het begrotingssaldo op te vangen. Deze reserve heeft een omvang van tussen de 2% en 5% van het begrotingstotaal.

In 2019 is het resultaat over 2018 gestort in de egalisatiereserve. Het saldo van de eerste begrotingswijziging is onttrokken aan de egalisatiereserve.

Rechtspositie

De reserve rechtspositie is gevormd voor de kosten van medewerkers waarvoor een wachtgeldregeling is afgesproken en medewerkers die met ingegane FPU. Aangezien de laatstgenoemde categorie in 2014 is vervallen, is het restant van het saldo bedoeld voor de resterende wachtgelden. Naar verwachting zal de reserve eind 2020 op nihil uitkomen.

Gezondheidsmonitors

Door de GGD worden in een vierjaarlijkse cyclus verschillende gezondheidsmonitors uitgevoerd. Gelet op ontwikkelingen in het sociaal domein is besloten om deze monitors dusdanig uit te zetten dat uitkomsten op gebiedsniveau beschikbaar komen. De lasten voor het uitvoeren van de gezondheidsmonitors op gebiedsniveau variëren van € 75.000 tot € 160.000. De reserve gezondheidsmonitors is gevormd om de lasten van de verschillende monitors te egaliseren.

FLO overgangsrecht

Gemeente Leeuwarden heeft in 2018 de lopende overeenkomst inzake het FLO-overgangsrecht afgekocht tegen een vergoeding van € 7,8 miljoen. Hiervan is een voorziening gevormd (zie voorziening FLO-overgangsrecht) per begin 2018 van € 7,1 miljoen. Het overschot op de afkoopsom is in de reserve geplaatst. Aan de reserve zijn de bespaarde rente en het overschot op de BDUR van € 174.000 toegevoegd. Tevens is de ophoging van de voorziening per eind 2019 van € 295.000 onttrokken. Het resterende saldo is beschikbaar voor toekomstige indexeringen van de voorziening.

Uitwerkingskader Meldkamer

De veiligheidsregio's hebben in 2018 een eenmalige bijdrage ontvangen als bijdrage in de achterblijvende kosten van de meldkamer. Voor de Veiligheidsregio Fryslân betrof dit een eenmalige bijdrage van € 500.000. De eventuele kosten die achterblijven, zullen in aanloop naar de daadwerkelijke overdracht pas in 2020 inzichtelijk worden. Om die reden is een bestemmingsreserve Uitwerkingskader Meldkamer gevormd.

JGZ 3.0

In 2018 heeft de Bestuurscommissie Gezondheid ingestemd met het programma JGZ 3.0 gericht op het toekomstbestendig maken van de JGZ. Een belangrijke aanleiding voor het programma JGZ 3.0 is geweest het voldoen aan het Landelijk Professioneel Kader (LPK) binnen de vastgestelde financiële kaders. De uitvoering van de innovatieagenda gericht op het aanpassen van de werkwijzen binnen de JGZ leidt tot extra kosten. De bestemmingsreserve JGZ 3.0 is bedoeld om deze extra kosten te dekken.

	Saldo 01.01.2019	Stortingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo 31.12.2019
Verplichtingen, verliezen, risico's					
Voorziening opgebouwde spaaruren	125.927	2.809		-	128.736
Voorziening sociaal plan SN1B	103.881	-	69.522		34.359
FLO	7.213.219	1.849.546	735.407	-	8.327.357
	7.443.027	1.852.355	804.929		8.490.452
Egalisatie van lasten					
Groot onderhoud Harlingertrekweg	111.764	41.300	9.291	-	143.773
Groot onderhoud brandweerkazernes	1.026.032	432.087	281.245	-	1.176.874
	1.137.796	473.387	290.536	-	1.320.647
Totaal voorzieningen	8.580.823	1.760.788	530.512		9.811.099

Voorziening opgebouwde spaaruren

In het verleden konden medewerkers (op grond van de op dat moment geldende CAR/ UWO) van de toenmalige HVD Fryslân en van verschillende thuiszorgorganisaties verlofuren sparen op basis van een spaarcontract. De gespaarde verlofuren kunnen in de toekomst door medewerkers worden aangewend om langdurig verlof op te nemen. De mogelijkheid om extra verlof te sparen is enige jaren geleden beëindigd, met als gevolg dat er geen nieuwe spaarcontracten bijkomen. De voorziening is bedoeld voor afwikkeling van het aantal uren dat is gespaard.

Voorziening sociaal plan SN1B

In 2013 is in het kader van de regionalisering deze voorziening gevormd voor garantie-salarissen en tegemoetkomingen in de reiskosten, zoals afgesproken in het sociaal plan 'Samen naar één Brandweer'. Dit sociaal plan had een looptijd tot en met 2018 en is via de voorziening afgewikkeld. Eind 2019 bevat de voorziening alleen nog de afwikkeling van de afbouw consignatie, zoals opgenomen in dekkingsplan 2.0.

Voorziening FLO overgangsrecht

Na de afkoop van het FLO-overgangsrecht door gemeente Leeuwarden, komen de lasten van deze regeling voor rekening van Veiligheidsregio Fryslân. Per 1 januari 2018 bedroeg de totale resterende verplichting voor deze regeling tot einddatum (thans voorzien in 2042) nog € 9,4 miljoen. Deze verplichting is contant gemaakt tegen een disconteringsvoet van 2,5%, wat leidt tot een voorziening per 1 januari 2018 van € 7,1 miljoen. Dit bedrag is vanuit de ontvangen afkoopsom in de voorziening gestort.

De voorziening wordt bepaald conform de volgende uitgangspunten:

- De rechten van personeelsleden inzake FLO-overgangsrecht zijn gebaseerd op de huidige bepalingen uit hoofdstuk 9a tot en met 9f van de CAR;
- De FLO-rechten zijn gewaardeerd op basis van het bij het opmaken van de jaarrekening bekende cao-loon. In dit geval is dit de cao die geldend is voor 2020. Er is geen rekening gehouden met mogelijke toekomstige stijgingen;
- Voor het contant maken van de verplichting en de bespaarde rente wordt gebruik gemaakt van de rente zoals deze is opgenomen in de overeenkomst met gemeente Leeuwarden. De opgenomen rente betreft 2,5%; Het rentepercentage zal voor de looptijd van het contract met de gemeente Leeuwarden worden gehanteerd.
- De rente wordt berekend op de kasstroom per 01-01 in plaats van 31-12 van het betreffende jaar;
- Bij het opnemen van de verplichtingen wordt geen rekening gehouden met de kans op vervallen van rechten door natuurlijk verloop.
- De risico's rondom het stijgen van de AOW-leeftijd, en fiscale risico's rondom de inzet van levensloop komen tot 2022 voor rekening van gemeente Leeuwarden, zoals contractueel overeengekomen.

Gedurende 2019 is in totaal € 0,7 miljoen onttrokken, dit betreffen de gemaakte kosten voor de regeling van € 0,2 miljoen, de impact van de wijziging (verlaging) AOW leeftijd (€ 0,3 miljoen) en wijziging van de toegepaste rekenrente methodiek (€ 0,2 miljoen). Daarnaast is € 1,8 miljoen gedoteerd. In 2019 is er een wijziging i.v.m. gewijzigde fiscale behandeling doorgevoerd welke heeft geleid tot een stijging in de aanspraak van de FLO een gerechtigden, dit leidt tot een toename van € 1,1 miljoen. Conform contract is deze meegenomen in de afrekening 2019 met de gemeente Leeuwarden. Daarnaast zijn de salarissen gestegen door CAO-afspraken (€ 0,5 miljoen) en is rente toegevoegd (2,5% / € 0,2 mln.).

Groot onderhoud Harlingertrekweg

Uit het meerjaren onderhoudsplan voor het hoofdkantoor aan de Harlingertrekweg blijkt een gemiddelde last voor groot onderhoud van € 41.300 per jaar. Voor de egalisatie van deze lasten is een voorziening gevormd. De stand van de voorziening sluit aan met het meerjaren onderhoudsplan.

Groot onderhoud brandweerkazernes

Uit het meerjaren onderhoudsplan voor de 47 kazernes in eigendom blijkt een gemiddelde last voor groot onderhoud van € 432.00 per jaar. Voor de egalisatie van deze lasten is een voorziening gevormd. De stand van de voorziening sluit aan met het meerjaren

Langlopende schulden

Alle langlopende schulden zijn betrokken bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Het verloop is als volgt:

Stand per 1 januari 2019	€	42.508.367
Nieuw aangetrokken	€	13.000.000
Reguliere aflossingen	€	4.248.564
Extra aflossingen	€	0
Stand per 31 december 2019	€	51.259.803

De rentelast die in 2019 is gemoeid met de langlopende leningen bedraagt € 1.127.845.

Overlopende passiva

Vooruitontvangen subsidies	€	310.443
Overlopende rente	€	441.448
Overige overlopende passiva	€	927.147
	€	1.679.038

Vooruitontvangen subsidiebedragen

	Saldo 01.01.2019	Voorschotten	Besteed/betaald	Saldo 31.12.2019
LFR Haakarmbakken	103.886	-	15.983	87.903
Seker en Sûn	-50.780	-	-	-50.780
Opvoedpunt	18.430	-	10.908	7.522
AIO 2e tranche		16.538	-	-
AIO 2018	93.573	93.573		
Centering Parenting	19.430	-	13.000	6.430
Richtlijnen JGZ	-5.150	-		-5.150
Supranet	20.034	15.000	11.427	23.607
De Virtuele Assistent	19.250		19.250	-
Het begint met woorden	23.907	25.000	48.907	-
Tel mee met Taal	40.467		2.950	37.542
JLE	9.670	100.000	88.738	20.932
informatiepunt MRSA	216.000	119.523	166.180	169.343
MNAZ		99.840	86.748	13.092
	508.717	452.936	464.066	310.441

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De niet uit de balans blijvende verplichtingen hebben betrekking op:

- Het 'Convenant Werkgeverschap voor brandweerpersoneel Meldkamer Noord-Nederland' met de Veiligheidsregio's Groningen en Drenthe betreffende het formele werkgeverschap van het brandweerpersoneel in de Meldkamer Noord Nederland. Op grond van dit convenant draagt Veiligheidsregio Fryslân voor ongeveer 38% bij in de gezamenlijke kosten van het brandweerpersoneel meldkamer.
- Huurcontracten die zijn aangegaan voor de hoofd-, team- en consultatiebureaulocaties jeugdgezondheidszorg, brandweerkazernes en een aantal overige locaties. De diverse contracten hebben verschillende looptijden, wat resulteert in een jaarlijkse verplichting van € 1.659 000 (kale huur en servicekosten) per jaar. Deze verplichtingen hebben een looptijd van langer dan één jaar.

Voor een contract is een bankgarantie afgegeven van € 11.583.

Daarnaast is sprake van leaseverplichtingen voor auto's van € 84.000.

- De verplichting met betrekking tot het saldo vakantiedagen is in overeenstemming met het BBV niet opgenomen in de balans, aangezien zij een meerjarig gelijkblijvend volume kent. De waarde van de openstaande verlofdagen bedraagt € 1.376.000.

7.6. Toelichting op de programmarekening

Totstandkoming begroting na wijziging

In het algemeen bestuur van 10 juli 2019 is de eerste begrotingswijziging voor 2019 vastgesteld. Dit is tevens de definitieve begroting. Ten opzichte van de primitieve begroting zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

- **Eerste wijziging**

Het Algemeen Bestuur stelde op 7 maart 2019 het meerjarig financieel kader 2020-2023 vast. In deze kaderbrief zijn alle ontwikkelingen opgenomen die van invloed zijn op de begroting van 2019 en verder. Een aantal van deze thema's hadden deels ook effect op 2019. Deze effecten zijn vertaald in een begrotingswijziging welke is vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 10 juli 2019.

Toelichting afwijkingen per programma

Programma Gezondheid

Het programma Gezondheid sluit 2018 af met een positief resultaat van € 145.000. Dit resultaat is als volgt opgebouwd uit de vier pijlers van de GGD:

Pijler 1	Monitoring, signalering en advies	€	-301.000
Pijler 2	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	€	758.000
Pijler 3	Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises	€	-10.000
Pijler 4	Toezicht houden	€	-124.000
	Reservemutaties	€	-178.000
Totaal		€	145.000

Onderstaand worden per pijler de belangrijkste oorzaken van het operationele resultaat toegelicht.

Pijler 1 - Monitoring, signalering en advies

De vaccinatiecampagne meningokokken W heeft in 2019 een extra tijdsinvestering gevestigd van de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Deze extra inzet is gefinancierd vanuit de vergoeding die ontvangen is via het RIVM. In totaal is een vergoeding ontvangen van ongeveer € 675.000 voor het vaccineren. De efficiënte en sobere uitvoering van de vaccinatiecampagne heeft bijgedragen aan het beperken van het tekort van de JGZ. Uiteindelijk is voor het onderdeel JGZ binnen deze pijler sprake van een nadelig resultaat van ongeveer € 101.000. Dit nadelig resultaat is met name het gevolg van de extra inzet in het kader van het programma JGZ 3.0 (wordt gedekt uit de bestemmingsreserve JGZ 3.0).

Evenals in 2018 heeft de Academische Werkplaats Noord Nederland (AWPG NN) in 2019 te maken met langdurige uitval van de coördinator. Voor de afronding van fase 1 van het project Seker en Sûn en de voorbereiding voor fase 2 heeft daarom extra inhuur van personeel plaatsgevonden. Ten dele vormt deze extra inzet de bijdrage vanuit reguliere budgetten (eigen bijdrage) zoals in het projectplan opgenomen en voorwaarde was voor financiering door de Provincie Fryslân. De afronding (inclusief eigen bijdrage) van het project Seker en Sûn en de langdurige uitval van de coördinator resulteren in een nadelig saldo bij de AWPG NN van ongeveer € 175.000.

Voor medische milieukunde is sprake van een voordelig saldo van ongeveer € 94.000. Enerzijds is dit een gevolg van vacatureruimte en anderzijds hangt dit samen met de inschaling van een aantal medewerkers. Voor een aantal medewerkers geldt dat zij nog niet zijn ingeschaald op het maximum van de functionele schaal.

De baten binnen deze pijler zijn ongeveer € 1.442.000 hoger dan begroot. Naast de vergoeding voor de meningokokken W campagne betreft dit de baten voor extra opdrachten op het terrein van gezondheidsbevordering en beleidsadvisering. Voorbeelden van dergelijke extra opdrachten zijn Jong Leren Eten, JOGG regisseur (meerdere gemeenten), Gezonde School, etc. De baten voor deze extra opdrachten bedragen ongeveer € 636.000. In het kader van de implementatie van de omgevingswet heeft GGD Fryslân in 2019 de bouwsteen Gezondheid opgeleverd als onderdeel van het omgevingslab. De extra inzet hiervoor is de oorzaak van het nadelig saldo (van ongeveer € 54.000) voor de taken gezondheidsbevordering en beleidsadvisering.

Pijler 2 - Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

De uitvoering van de meer individueel gerichte werkzaamheden van de JGZ zoals stevig ouderschap, integrale vroeghulp en voorzorg vormen onderdeel van pijler 2. Evenals bij pijler 1 is ook hier sprake van een nadelig resultaat met vergelijkbare oorzaken. Het nadelig resultaat bedraagt ongeveer € 43.000.

In 2019 is bij de uitvoering van de publieke gezondheidszorg asielzoekers sprake van een overschot van ongeveer € 50.000 op de door het COA gefinancierde budget. Ten opzichte van een positief resultaat in 2018 van € 110.000. Het voordelige resultaat over 2019 is onder meer een gevolg van het openen van een locatie in Balk en het openen van AMV (POA) opvang in Drachten. Voor deze laatste vorm van opvang wordt een hogere vergoeding ontvangen. Door de aanhoudende onzekerheid over de aanbesteding van de jeugdgezondheidszorg is GGD Fryslân terughoudend geweest in de uitbreiding van personeel. Deze terughoudendheid heeft eveneens een rol gespeeld bij het positieve resultaat over 2019.

Voor tuberculosebestrijding geldt dat er sprake is van een voordelig saldo van ongeveer € 89.000. Dit voordelig saldo is met name een gevolg van vacatureruimte. In verband met de teruglopende incidentie vindt er op landelijk niveau discussie plaats over de gewenste uitvoeringsschaal voor TBC bestrijding. Eén van de mogelijkheden voor het borgen van de deskundigheid van met name artsen op TBC gebied is het oprichten van een landelijk expertisecentrum. Naar verwachting zullen GGD'en moeten bijdragen aan de financiering van een eventueel landelijk expertisecentrum. De financiële ruimte wordt aangehouden om in te kunnen spelen op landelijke ontwikkelingen.

Voor reizigersvaccinatie geldt dat 2019, met een voordelig resultaat van ongeveer € 163.000, een positief jaar was. Reizigersadvisering en -vaccinatie blijft profiteren van de aanhoudende gunstige economische situatie. Ten opzichte van 2018 is het aantal consulten gestegen met 13,5 % en het aantal vaccinaties is met 23,1 % gestegen.

Pijler 3 - Bewaken van de publieke gezondheid bij rampen en crises

In 2019 heeft extra inzet plaatsgevonden voor het vormgeven van ontwikkelingen binnen het thema zorg en veiligheid van het meerjarenbeleidsplan. Deze ontwikkelingen betreffen onder meer de implementatie van het meld- en adviespunt personen verward gedrag en de uitvoering en bewustwording van (het concept) WijkGGD'er. Verder heeft GGD Fryslân samen met Sociaal Domein Fryslân gewerkt aan de implementatie van de Wet verplichte GGZ met name voor de onderdelen "horen" en "verkenkend onderzoek". Voor het vormgeven van deze ontwikkelingen zijn ten dele ook extra middelen ontvangen, zoals de subsidie van ZonMw voor de pilot "niet-acuut advies- en meldpunt".

Evenals in 2018 is er sprake van een voordelig resultaat op de uitvoering van de forensische geneeskunde. In 2019 ongeveer € 79.000 ten opzichte van € 32.000 in 2018. De verbetering van het resultaat is met name een gevolg van de toename van het aantal verrichtingen. De toename van verrichtingen betreft vooral het afnemen van bloedproeven.

Het voordelige resultaat bij forensische geneeskunde zorgt ervoor dat er bij pijler 3 sprake is van een gering negatief saldo van € 9.734.

Pijler 4 - Toezicht houden

Deze pijler betreft de uitvoering van de inspecties kinderopvang op grond van de wet kinderopvang. Het nadelig saldo in deze pijler wordt veroorzaakt door extra inzet van inspecteurs om te borgen dat alle verplichte inspecties worden uitgevoerd. De extra inzet was enerzijds noodzakelijk in verband met langdurige ziekte van een aantal inspecteurs. Anderzijds is met de extra inzet geanticipeerd op de pensionering van een inspecteur eind 2019. In 2019 zijn alle wettelijk verplichte inspecties uitgevoerd en hiermee is voldaan aan de eis van de Inspectie van het Onderwijs.

Reservemutaties

Zowel aan de bestemmingsreserve JGZ 3.0 als de bestemmingsreserve gezondheidsmonitors is minder onttrokken dan begroot. In totaal is € 178.100 minder onttrokken aan de bestemmingsreserves.

Voor het programma JGZ 3.0 geldt dat de uitvoering van pilots minder voortvarend is gestart dan verwacht. De inzet voor de vaccinatiecampagne meningokokken W en de implementatie van de AVG binnen de JGZ zijn hier mede debet aan geweest. De kosten van het programma JGZ 3.0 zijn dan ook lager dan begroot en dit resulteert in een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve JGZ 3.0 van € 83.000.

De onttrekking aan de bestemmingsreserve gezondheidsmonitors betreft de kosten van de in 2019 uitgevoerde jeugdmonitor (€ 64.900). De begrote onttrekking van € 160.000 was mede gebaseerd op de ontwikkelkosten van een gezondheidsatlas. De ontwikkeling van een gezondheidsatlas is uitgesteld naar 2020. Als gevolg hiervan is in 2019 € 95.100 minder onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Programma Crisisbeheersing*Afwijkingen ten opzichte van de begroting*

Operationele resultaat Crisisbeheersing 2019	€	-4.000
<i>opbouw:</i>		
Formatie	€	56.000
Evaluatie Containercalamiteit	€	-60.000
Totaal operationele resultaat Crisis 2019	€	-4.000
 Bijzondere baten Crisisbeheersing 2019	€	 0
<i>opbouw:</i>		
Totaal bijzondere baten Crisisbeheersing 2019	€	0
Totaal resultaat Crisisbeheersing 2019	€	-4.000

Toelichting• *Formatie*

Door het tijdelijk niet invullen van vacatures bij personele wisselingen is een incidenteel voordeel ontstaan in de personele kosten.

• *Evaluatie Containercalamiteit*

De evaluatie van de container calamiteit, uitgevoerd door het Instituut Fysieke Veiligheid, heeft circa € 60.000 gekost.

Programma Brandweer*Afwijkingen ten opzichte van de begroting***Operationele resultaat Brandweer 2019** € **-/- 470.000***opbouw:*

Operationeel resultaat Brandweer 2019

opbouw:

Vakbekwaam repressief € -/- 351.000

Huisvesting € -/- 117.000

Project Oudega € -/- 127.000

Overige € -/- 160.000

Formatie € 285.000

Totaal operationele resultaat Brandweer 2019 € **-/- 470.000****Bijzondere baten Brandweer 2019** € **82.000***opbouw:*

Afstoten hulpverleningsvoertuigen € 257.000

Schade oefening € -/- 175.000

Totaal bijzondere baten 2019 € **82.000****Totaal resultaat Brandweer** € **-/- 388.000****Toelichting**

Het totale operationele resultaat van de Friese brandweer komt in 2019 uit op € 470.000 negatief. In respectievelijk de 4 maands- en 8 maands bestuursrapportage was het de verwachting uit te komen op respectievelijk nihil en € 130.000 negatief. Vanwege een aantal incidentele tegenvallers komt het resultaat in de jaarrekening uit op € 470.000 negatief.

- *Vakbekwaam repressief*

De ontwikkeling in de vraag naar het opleiden van repressieve medewerkers laat in de afgelopen jaren een stijgende lijn zien. Dit deels als uitkomst van dekkingsplan 2.0 waarin een aantal specialismen over de provincie zijn verspreid als ook door het verloop en werving van nieuwe repressieve medewerkers. Derhalve stijgen ook de kosten inzake het vakbekwaam blijven van de repressieve medewerkers.

- *Huisvesting*

In 2019 is een nieuw contract voor restauratieve voorzieningen afgesloten die duurder uitvalt dan het beschikbare budget hiervoor. Daarnaast zijn er een aantal onvoorziene reparaties en onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd op kazernes die niet in de voorziening groot onderhoud zijn opgenomen.

- *Project Oudega*

Oudega is een brandweerpost in oprichting conform dekkingsplan 2.0. Voor de realisatie zijn repressieve medewerkers geworven die in opleiding zijn gegaan. Na het starten van de opleiding, bleek dat het vakbekwaam worden van de manschappen incidenteel duurder uitvalt dan begroot.

- *Overig*

Het resultaat op overige diverse posten is € 160.000. Deze bestaat uit allerlei kleine posten welke om die reden niet nader worden gespecificeerd en toegelicht.

- *Bijzondere baten*

Het gaat hier om de posten afboeken van hulpverleningsvoertuigen en de geleden schade tijdens een oefening. De toelichting op deze twee componenten is te vinden op pagina 6.

Programma organisatie*Afwijkingen ten opzicht van de begroting*

Operationeel resultaat Organisatie 2018	€ 277.000
<i>opbouw:</i>	
Bedrijfsvoering	€ -235.000
Directie	€ -42.000
Totaal operationeel resultaat Organisatie 2019	€ -277.000
Bijzondere baten Organisatie 2019	€ 0
Totaal bijzondere baten Organisatie 2019	€ 0
Totaal resultaat Organisatie 2019	€ -277.000

Toelichting

Het programma Organisatie laat een negatief resultaat van € 277.000 zien. Dit betreft met name overschrijdingen op de kosten formatie ad € 222.000 en hogere kosten van de licenties ad € 90.000. Dit is conform de in gang gezette ontwikkelingen naar aanleiding van toekomst bestendige bedrijfsvoering en het benchmarkonderzoek Berenschot.

Algemene dekkingsmiddelen en financiering

Rijksbijdrage BDuR

De bijdrage uit de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding was begroot op € 7,8 miljoen, gebaseerd op de decembercirculaire 2018. Uiteindelijk valt de uitkering € 163.000 hoger uit, door achteraf toegekende loon- en prijscompensatie. Conform het besluit van het algemeen bestuur inzake het FLO-overgangsrecht, is dit overschot toegevoegd aan de reserve FLO.

Financiering

In 2019 is een nieuwe langlopende lening aangetrokken van € 13 miljoen om aan de liquiditeitsbehoefte te voldoen.

Bijdrage in het nadelig saldo

De bijdrage in het nadelig saldo is conform de gewijzigde begroting geïnd bij de deelnemende gemeenten.

Benutting van de post onvoorzien

De post onvoorzien was voor 2019 begroot op € 500.000 is na vorming van het programma organisatie aldaar ondergebracht. Conform de nota weerstandsvermogen is de post in 2019 alleen besteed aan kosten van personele fricties, waaronder bovenformatieven en ww-verplichtingen.

Incidentele baten en lasten

Het resultaat voor 2019 bestaat uit een aantal incidentele effecten. Onderstaand zijn de belangrijkste incidentele baten en lasten opgenomen (x € 1.000):

Incidentele baten en lasten	2019	V/N
Brandweer: hulpverleningsvoertuigen	257	V
Brandweer: schade oefening	175	N

7.7. WNT-verantwoording

Volgens de definitie uit de wet worden bij Veiligheidsregio Fryslân de leden van het algemeen bestuur, de leden van het dagelijks bestuur en de algemeen directeur aangemerkt als topfunctionaris. Voor 2019 gaat het om de volgende personen:

Toeziethoudende topfunctionarissen:

Algemeen Bestuur

Achtkarspelen	O. Brouwer/G. Gerbrandy	Opsterland	E. van Selm
Ameland	G. van Klaveren/L.P. Stoel	Schiermonnikoog	W. van Gent
Dantumadiel	N.L. Agricola	Smallingerland	J. Rijpstra/T. van Mourik
De Fryske Marren	F. Veenstra	Súdwest-Fryslân	J.A. de Vries
Harlingen	W.R. Sluiter	Terschelling	J.B. Wassink
Heerenveen	T.J. van der Zwan	Tytsjerksteradiel	L.J. Gebben
Leeuwarden	S. Buma/F.J.M. Crone	Vlieland	C. Schokker - Strampel
Noardeast Fryslân	H.H. Apotheker/ J.G. Kramer	Waadhoeke	M.C.M. Waanders
Ooststellingwerf	H. Oosterman	Weststellingwerf	N.A. van de Nadort

Dagelijks Bestuur

Voorzitter	S. Buma/F.J.M. Crone
Lid	J.A. de Vries/F. Veenstra
Lid	L.J. Gebben
Lid	H. Broekhuizen
Lid	H. Zonderland

De leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur ontvangen voor deze functie geen vergoeding van Veiligheidsregio Fryslân.

bedragen x € 1	W. K. Kleinhuis
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 150.764
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.569
Bezoldiging	€ 171.333
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2018	
bedragen x € 1	W. K. Kleinhuis
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 157.603
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.852
Bezoldiging	€ 176.455
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000

De daling ten opzichte van 2018 wordt veroorzaakt door de (eenmalige) gratificatie in verband met het 40-jarig ambtsjubileum, deze is in 2018 uitgekeerd.

Deel III Overig

Veiligheidsregio Fryslân

8. Overige gegevens

8.1. Begrotingsoverschrijdingen in het kader van rechtmatigheid bij de jaarrekening 2019 van de VRF

Achtergrond en aanleiding

In de tweede bestuursrapportage 2019 is door de VRF een tekort van € 369.000 gerapporteerd. Conform bestendige gedragslijn en afgesproken budgetregels wordt hiervoor geen begrotingswijziging voorgesteld aan het bestuur. Vanuit consistentie en transparantie vindt in enig begrotingsjaar slechts 1 begrotingswijziging plaats (namelijk in het voorjaar waar de structurele effecten van de kaderbrief en de vrijval van de kapitaalslasten worden geaccordeerd en verwerkt).

Analyse resultaat 2019 en bepaling begrotingsrechtmatigheid

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 blijkt het uiteindelijke negatieve resultaat € 524.000 te zijn. Hieronder wordt dit nader toegelicht.

Overschrijding per programma	Begrotingsover- / onderschrijding bij de jaarrekening (A)	Begrotingsover- / onderschrijding bij de tweede bestuursrapportage (B)	Overschrijding ihkv begrotings rechtmatigheid (C)	Overschrijding meetelende in oordeel accountant (D)
Gezondheid	145.000	0	nvt	0
Crisisbeheersing	-4.000	30.000	-4.000	0
Brandweer	-388.000	-130.000	-258.00	0
Organisatie	-277.000	-269.000	-8.000	0
Totaal	-524.000	-369.000	-270.000	0

Voor het bepalen van de begrotingsoverschrijding in het kader van de rechtmatigheid (C) dient gekeken te worden naar het uitgangspunt van de begroting (saldo per programma is nihil) en hetgeen eerder gerapporteerd is in de bestuursrapportages. Bijvoorbeeld bij crisisbeheersing was verwacht bij de tweede bestuursrapportage op € 30.000 (B) positief te eindigen, uiteindelijk is dit € 4.000 (A) negatief worden. De overschrijding in het kader van de rechtmatigheid is derhalve € 4.000 (C). De overschrijding bij de brandweer was bij de tweede bestuursrapportage verwacht op € 130.000 en is uiteindelijk € 388.000 geworden. De overschrijding in het kader van de rechtmatigheid is derhalve € 258.000 bij de brandweer.

Niet meetellend in het oordeel van de accountant (D) qua begrotingsonrechtmatigheid zijn die (materiele) overschrijdingen waarbij het bestuur tijdig geïnformeerd is. Dit speelt vooral bij de brandweer. Bij de bespreking van de tweede bestuursrapportage in het Dagelijks Bestuur op 28 november 2019 is gemeld dat, in afwijking van de tweede bestuursrapportage, de overschrijding hoger zou uitvallen, namelijk circa € 350.000. Naar mening van directie en auditcommissie van VRF is hiermee het bestuur tijdig geïnformeerd. Hiermee tellen de begrotingsoverschrijdingen in 2019 uiteindelijk niet mee in het oordeel van de accountant.

NB: de overschrijdingen van investeringskredieten (zijn zeer kleine bedragen dit jaar) worden ook door het bestuur geautoriseerd. De algemeen directeur van de VRF heeft nog wat ruimere bevoegdheden zoals in de financiële verordening is opgenomen. Daarnaast is een krediet in de tweede bestuursrapportage overgeheveld naar het volgende boekjaar maar uiteindelijk is de investering toch nog gerealiseerd in het huidige boekjaar. Hiermee is deze investering wel rechtmatig.

¹ Uit de financiële verordening artikel 5 lid 5 en lid 6. Lid 5.5. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het dagelijks bestuur vooraf aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan het algemeen bestuur voor. Lid 5.6. Het bepaalde in lid 5 van dit artikel is niet van toepassing voor zover het betreft verplichtingen inzake investeringen tot € 500.000.

8.2. Controleverklaring

8.3. Voorgestelde resultaatbestemming

Het dagelijks bestuur stelt voor het nadelig resultaat over het boekjaar 2019 van € 524.311 ten laste van de Egalisatiereserve te brengen.

8.4. Vaststelling

Hiermee verklaart het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden dat het jaarverslag en de jaarrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling zijn opgemaakt in overeenstemming met het ter zake vastgestelde "Besluit Begroting en Verantwoording".

Het jaarverslag en de jaarrekening 2019 zijn op 1 juli 2020 vastgesteld door het algemeen bestuur.

Voorzitter

Secretaris

De heer Mr. S. van Haersma Buma

De heer W.K. Kleinhuis

8.5. Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking SiSa - d.d. 10 januari 2020				
JenV	A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3 Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: A2 / 01</i> € 37.442.326	
LNV	L1	Jong Leren Eten-uitkeringen	Besteding (jaar T)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: L1 / 01</i> € 90.453	

8.6. Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Artikel 24 lid 3c BBV geeft aan dat in de jaarrekening een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld moet worden opgenomen.

#	Taakveld	Lasten	Baten
0.4	Overhead	16.673.850	1.656.558
0.5	Treasury	-275.191	-
0.8	Overige baten en lasten	515.000	
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	6.200	78
0.10	Mutaties reserves	496.463	1.401.328
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	36.748.561	42.789.432
1.2	Openbare orde en veiligheid	771.543	595.867
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	872.066	1.382.569
7.1	Volksgezondheid	26.018.266	33.065.032
8.3	Wonen en bouwen		411.582
Totalen		81.826.758	81.302.447

Programma gezondheid wordt voor het grootste gedeelte verantwoord onder taakveld 7.1 volksgezondheid, met uitzondering van Forensisch en Toezicht & Inspecties. Forensisch wordt verantwoord onder taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid. Toezicht & Inspecties wordt verantwoord onder 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie. Programma Veiligheid valt grotendeels onder taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer met uitzondering van de WABO welke onder 8.3 Wonen en bouwen wordt verantwoord. Programma organisatie verantwoorden we onder 0.4 overhead, waarbij treasury een apart taakveld is.

8.7. Investeringskredieten 2019

Investeringskredieten 2019	Krediet	Realisatie
Wifi	35.000	36.131
Reshuffling teams 1e & 2e etage HTW	30.000	31.460
Hardware incl. office kazernes	37.275	25.314
Smartphones	120.000	122.856
Werkplek nieuwe werken	325.000	328.900
Infrastructuur	10.000	-
Audiovisuele middelen	24.000	20.694
Koppelingen	30.000	-
Werkplekmeubilair, bureaus en stoelen	260.000	148.958
AFAS-ontwikkelingen/ E-HRM	50.000	-
Organisatie	921.275	714.313
JGZ, herinrichtingskosten	100.000	97.932
Roostersysteem invalpool	25.000	-
Laptop screeners	10.000	-
GGD	135.000	97.932
Verbouw diverse locaties	780.945	555.490
Grond	330.794	330.794
Nieuwbouw	1.179.946	1.134.874
Redvoertuigen	1.528.411	1.475.372
Hulpverleningsvoertuigen		921.760
Tankautosputten	4.227.000	4.248.394
Haakarmvoertuigen	583.061	584.059
Personeel/materiaalwagen	1.348.500	1.350.090
Dienstauto's	277.535	258.009
Persoonlijke beschermingsmiddelen	329.000	382.019
Overige diverse kavel	976.171	649.698
Vaartuigen	145.416	149.687
ORT voertuig	614.574	614.574
Brandweer	12.321.353	12.655.820
Totaal investeringskredieten 2019	13.377.628	13.468.065

8.8. Samenstelling bestuur en commissies

Hieronder leest u de samenstelling van ons bestuur in 2019, per gremium.

Agendacommissie Gezondheid	Regio
J.C.F. Broekhuizen (voorzitter)	
B. Tol - vanaf juni 2019	N
G.R. Wielinga	ZW
H. Zonderland	ZO
H. van Gelder	N

Agendacommissie Veiligheid	Regio
S. Buma (voorzitter) - vanaf aug 2019	
J.A. de Vries	ZW
W.R. Sluiter	NW
H. Oosterman	ZO
L.J. Gebben	NO

Dagelijks bestuur

S. Buma (voorzitter Veiligheidsregio Fryslân) – vanaf aug 2019
J.A. de Vries (lid agendacommissie Veiligheid)
L.J. Gebben (lid agendacommissie Veiligheid)
J.C.F. Broekhuizen (voorzitter agendacommissie Gezondheid)
H. Zonderland (lid agendacommissie Gezondheid)

Auditcommissie	Zitting vanaf
E. van Selm	Oktober 2018
M.C.M. Waanders	December 2015
H. Kuiken	Juli 2018
J.D. de Vries	Juni 2019
R. de Vink	Oktober 2018
J. Bonnema/vacature	Juli 2016 – sept 2019

8.9. Analyse van taken

Taak	Pijler	Grondslag	Toelichting	Collectief / maatwerk
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m d, Art. 6b lid 3, Art 14, GR	JGZ incl. RVP. Keuze van B&W om dit onder te brengen bij de GGD.	Collectief
Epidemiologie	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2a, Art. 14, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Beleidsadvisering	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2b, en 2c, Art. 14, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Medische Milieukunde	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2e, Art. 14, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Academische Werkplaats	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art. 2, lid 2a, 2b en 2c, Art. 14	Ondersteunend aan de taken voor epidemiologie en beleidsadvisering. Invulling van beleid van VWS.	Collectief
Gezondheidsbevordering	Pijler 1: Monitoring, signalering en advies	Wet publieke gezondheid Art.2, lid 2d, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief, maatwerk per gemeente in aanvullend pakket.
Infectieziektebestrijding	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
TBC	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Soa / Sense	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 6, GR	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m d, Art. 6b lid 3, Art 14, GR	JGZ incl. RVP. Keuze van B&W om dit onder te brengen bij de GGD.	Overwegend maatwerk (Stevig Ouderschap is collectief maatwerk)
Reizigersvaccinatie	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	-	Ter ondersteuning van infectieziektenbestrijding (voorkomen van importziekten).	Particulier
Publieke gezondheidszorg Asielzoekers	Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	Wet COA	Door COA aanbesteed bij GGD GHOR, uitvoering (kostendekkend) door GGD'en.	Collectief, in opdracht van COA
Maatschappelijke crisisondersteuning	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	Niet langer een wettelijke taak. Van oorsprong een taak uit de Wet collectieve preventie, hangt samen met THZ.	Collectief

Taak	Pijler	Grondslag	Toelichting	Collectief / maatwerk
Forensische geneeskunde	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wettelijke taak van de politie	Op basis van een overeenkomst met de Nationale Politie ondergebracht bij de GGD.	Collectief, in opdracht van Nationale Politie
Lijkschouw	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet op de lijkbezorging, GR	Keuze van B&W om deze taak onder te brengen bij de GGD.	Collectief
Jeugdgezondheidszorg	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet publieke gezondheid Art. 5 lid a t/m e, Art. 6b lid 3, Art 14, GR	JGZ incl. RVP. Keuze van B&W om dit onder te brengen bij de GGD. Art. 5 lid e is verplicht onderdeel van de GGD.	Collectief
Verkennd onderzoek en horen	Pijler 3: Bewaken van publieke gezondheid bij rampen en crises	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Art, 5:1	Keuze van B&W om deze taak onder te brengen bij de GGD.	Collectief, maar op factuurbasis naar rato van inwoneraantal
Inspecties kinderopvang	Pijler 4: Toezicht houden	Wet kinderopvang, Art 1.61 lid 2	Op grond van de Wet kinderopvang verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief
Inspecties WMO	Pijler 4: Toezicht houden	Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Art. 6.1	Keuze van B&W om deze toezichthoudende taak onder te brengen bij de GGD. Deze taak is nog in ontwikkeling en daarom nog niet collectief.	Maatwerk
Technische hygiënezorg	Pijler 4: Toezicht houden	Wet publieke gezondheid Art, 2 lid 2f	Op grond van de WPG verplicht ondergebracht bij GGD.	Collectief